

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN PENTRU SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

Apare la 10 a fie-cărei luni.

DIRECTOR: Dr. CORN. DIACONOVICH.

Anul I.

Sibiu, Februarie 1899.

Nr. 2.

Cuota de binefacere.

Institutele noastre de credit stau în preseara adunărilor generale. În scurt timp conducătorii și acționarii lor vor avea să se ocupe cu chestiunea împărțirii rodului activității lor din anul trecut.

Această chestiune formează un interes capital în ori-ce economie, căci un mare adevăr se cuprinde în vechiul proverb: *că e ușor a câștiga, dar e greu a păstra*. Astfel și pentru institutele noastre de credit *distribuirea profitului* lor, adecă întrebuințarea lui în mod rațional și fructuos, este una dintre cele mai dificile probleme, dela a cărei fericită deslegare depinde, în mare parte, asigurarea viitorului lor.

E natural, că astăzi, când revista noastră stă încă la primele începuturi ale activității sale, nu ne putem încumeta a tracta — fie chiar numai în mod fugitiv — *întregul* acestei mari chestiuni, care recere studii aprofundate, și mai ales la noi, unde institutele de credit nu sunt, și nici nu este permis să fie simple întreprinderi de speculațiune, se complică încă și prin considerațiuni la interese mai înalte ale poporului nostru. Din această cauză vom da în viitor acestei probleme toată atențiunea ce o reclamă importanța ei, și în decursul lucrărilor noastre vom căuta să desfășurăm și aprețiam pe rând toate elementele chestiunii, ca după deplina lor cunoștință să încercăm stabilirea echilibrului și armoniei între considerațiunile și interesele atât de multiforme și, la aparență, atât de divergente, ce sunt agajate în acest respect.

De astădată vom atinge numai o singură parte a chestiunii, care reprezintă un interes mai general și va putea fi

aprețiată cu toată înlesnirea, deoarece-ce principiile pe cari se bazează, sunt nu numai dintre cele mai naturale, ci totodată și în deobște recunoscute.

Lăsând deci la o parte scrutarea normelor după cari se poate stabili mai just și mai rațional partea ce se cuvine din profitul institutelor de credit, capitalului, adecă acționarilor ; și muncii, adecă conducătorilor și funcționarilor, precum și espunerea principiilor după cari trebuie să beneficieze la profit clientela, care susține institutul, și garanțiile viitorului acestuia : rezervele sale, — ne vom ocupa numai cu cuota ce din rodul activității băncilor se cuvine scopurilor de interes public.

Credem, că asupra părții *etice* a chestiunii nu trebuie să insistăm mai pe larg. Va fi destul a remarca *faptul*, că la toate popoarele civilisate este recunoscută și aplicată în praxă datoria institutelor de credit, de a face parte din profitul lor și instituțiilor de interes public și de a sprijini întreprinderile culturale și filantropice.

Această datorie, care este basată nu numai pe considerațiuni morale, ci totodată și pe motive patriotice, încât formează o recompensă datorită pentru scutul și sprijinul de care se bucură institutele de credit din partea societății, — a fost recunoscută în totdeauna și de toate institutele noastre financiare, și coroborată în statutele acestora, cari — aproape fără excepțiune — deadreptul obligă adunările generale de a vota din profitul fie-cărui an o cotă anumită pentru scopuri de interes public.

Acest obligământ voluntar nu este decât natural, în deosebi la institutele *noastre*, cari — dacă odată între împrejurările economice în cari se află poporul nostru, nu au putut fi înființate pe base pur filantropice, ca s. ex. o mare parte a institutelor de credit ale Germanilor și în special ale Sașilor, — totuși au fost create și s'au bucurat de sprijinul publicului nu ca întreprinderi de speculațiune, ci din considerațiuni cu mult mai înalte. Și ori cât de primitive au fost, înainte cu un pătrar de secol, conceptele noastre economice-financiare, totuși nu ni-a lipsit, dela primul moment al lucrării noastre pe acest teren, priceperea pentru aceea intimă *solidaritate de interese ce există între bănci și clientela lor*, și în deosebi

pentru puternicele garanții ce o stare culturală înaintată a publicului o oferă institutelor de credit.

Astfel la noi distribuirea unei părți a profitului pentru scopuri culturale și de binefacere se bazează nu numai pe motive etice-morale și patriotice, ci totodată pe înalte considerațiuni naționale și pe interesul propriu, binepriceput, al băncilor noastre.

Ținând cont de capitala însemnătate a momentelor expuse, și având în vedere strălucitele exemple, ce ni-le dă o însemnată parte a institutelor înființate și susținute de popoarele conlocuitoare, trebuie să tragem concluziunea: că ori-cât de departe ar merge băncile noastre în munificența lor, *nu vor fi mers prea departe*, și adunările generale nu vor putea pierde din vedere, că cea-ce statutele le impun în acest respect, este un *minimum*, și că tot ce vor da preste stricta lor îndatorire, nu va fi decât o investițiune fructuoasă pentru cultura întreg poporului lor, și prin aceasta și pentru interesele lor proprii.

Rodnicia acestei investițiuni depinde dela o singură condițiune, anume: dela *alegerea rațională a scopurilor* pentru cari se distribuie cuota de binefacere.

În această privință credem, că cinosura urmată pân' acum de băncile noastre a fost stabilită în mod prea incidental, și că ar trebui fixată pe mai sigure baze principiale.

La un popor ca al nostru, care trăiește în condițiuni economice puțin favorabile, și stă d'abia la începutul culturii sale, care prin urmare are nu numai să susțină, ci să creeze din fundament instituțiunile sale culturale și în această lucrare este avisat exclusiv numai la puterile proprii, — nu poate fi decât natural, că trebuințele sale culturale, sunt multe și diferite. Și în vederea insuficienței absolute a mijloacelor pentru satisfacerea chiar și numai a celor mai neapărate cerințe, alegerea rațională a scopurilor ce sunt de protegiat, formează o chestiune anevoioasă și delicată.

Cu toate aceste se pot stabili — și chiar pentru motivele arătate e și de lipsă să se stabilească — anumite principii conducătoare, cari să ne poată servi spre orientare în ori-ce cas dat.

În primul rând va trebui să marcăm limitele între scopurile culturale și cele pur filantropice sau de caritate.

Între împrejurările în cari ne aflăm, credem că în primul rând și în măsură prevalentă trebuie să ne preocupe trebuințelor noastre *culturale*.

Deși suntem un popor sărac, care, cu toate că a devenit proverbial pentru modestia pretențiunilor sale, trebuie să se lupte cu mari și multe greutatea pentru susținerea existenței sale, — totuși nu de *milă* avem lipsă, și nu prin milă ne vom ridica. Este mare, ce e drept, sărăcia în sinul poporului nostru, dar adevărata miserie, în sensul strict al cuvântului, e cu mult mai rară la noi decât la alte neamuri.

În această direcțiune se împun deci institutelor noastre datorii mai secundare. În mare parte ele sunt dispensate de exerciarea mai intensivă a actelor de pură caritate, deoparte prin lucrarea ce au să o îndeplinească în acest respect, și de fapt o și îndeplinesc, instituțiunile statului, municipiilor și comunelor, iar de altă parte prin frumoasele virtuți ale poporului nostru: prin hărnicia economică, prin modestia pretențiunilor și prin milostenia Românului, care este iubitor de muncă, se mulțumesc cu puțin, și se îndură de deaproapele său, cădut în nefericire.

Astfel credem că cu excepțiunea contribuțiilor mai neînsemnate pentru scopuri pur filantropice de interes mai mult local, băncile noastre au să consacre mijloacele disponibile pentru scopuri de interes public în măsură prevalentă cerințelor culturii noastre naționale.

Pe acest teren, după cum scim cu toții, trebuințele sunt mari și multe, și nu se bucură nici de sprijinul statului, nici nu pot fi satisfăcute prin forțele și jertfele particularilor. Nici unde mai mult decât pe acest teren avem lipsă de cooperațiune și de concursul colectivităților.

Stabilit odată acest punct de mănecare, rămâne să fixăm și principiile ce au să ne conducă întru sprijinirea instituțiilor noastre culturale.

Situațiunea și condițiunile în cari lucrează băncile noastre, cer ca aceste să dea o atențiune deosebită în primul rând institutelor și cerințelor culturale de pe teritoriul asupra

cărui se estinde activitatea lor. Această pretențiune nu este decât justă și întemeiată, deoarece — cu puține excepțiuni (ca s. ex. inst. „Albina“), — băncile noastre își au pe același teritor acționarii, deponenții și clientela lor, și nu este decât natural, ca din câștigul realizat prin conlucrarea acestor factori, și anume și din așa numita cuotă de binefacere, să beneficieze, în primul rând și în parte prevalentă acele instituțiuni culturale, cari interesează mai aproape publicul care a creat și susține institutul.

Astfel la distribuirea cuotei de binefacere va fi echitabil și rațional a separa în prima linie o parte corespunzătoare pentru scopuri culturale *locale*, precum și — în cadrul limitelor indicate mai sus — pentru acte de caritate pe teritorul institutului respectiv. Că anume cari scopuri culturale și filantropice de interes mai local să fie împărțășite de ajutor, este o chestiune, care se va pute deslega în fie-care cas fără multă greutate, deoarece conducătorii și acționarii institutului, cunoscând pe deplin și din propria lor experiență, relațiunile locale, vor ști să apreteze în totdeauna importanța și trebuințele instituțiunilor de pe teritorul lor, precum și interesul institutului lor pentru așezămintele respective.

Afară de diferitele instituțiuni de caracter mai mult local, poporul nostru mai are înse și mari *interese generale*, cari ating și privesc deopotrivă pe toți fii săi, fără considerare la ținutul unde locuiesc.

Ocrotirea acestor interese generale, înaintarea acestor scopuri, în sensul adevărat al cuvântului: *naționale*, formează una dintre cele mai frumoase datorințe ale băncilor noastre. Căci aceste scopuri se pot înainta și realiza numai prin concursul unor cercuri largi, și numai prin cooperarea unui număr mare de forțe. Aici colectivitățile au să suplinească cea-ce individul singuratic din puterile sale mărginite nu poate, și — nefiind atins atât de direct interesul său — nici nu se prea vede îndemnat a crea.

În acest respect însă va fi cu mult mai greu a face în totdeauna alegerea cea mai nimerită între multele instituțiuni avisate la sprijin.

Cu toate aceste s'ar înlesni mult o distribuire rațională a cotei de binefacere, dacă institutele noastre în totalitatea lor ar observa cu consecvență o cinosură *unitară*, și ar căuta să se emancipeze de ori-ce considerațiuni incidentale.

În deosebi trebuie abandonată devisa: „Cereți și Vi se va da“, care pân'acum a fost observată la băncile noastre cu o munificență nu în totdeauna nimerită. Să nu uităm, că chiar cele mai de frunte dintre iustituțiunile noastre, nu pot bate an de an la ușile băncilor noastre, și că de altă parte nu totdeauna aceia sunt mai lipsiți, cari reclamă ajutor cu mai multă insistență.

La resolvarea cererilor de această natură, abstragere făcând dela instituțiunile de caracter mai mult local și pe deplin cunoscute cercurilor decizătoare, va fi bine, ca băncile noastre să examineze în totdeauna: dacă cutare scop, pentru care li-se cere ajutor, este într'adevăr de un *interes general național*, și dacă înaintarea lui nu cade în cercul datoriilor altor *factori mai de aproape interesați*. Observând această cinosură vom pute separa și lăsa în sarcina celor interesați și competenți, susținerea instituțiunilor, ce — fie în sine ori-cât de laudabile și frumoase, — servesc cercuri mai restrinse, și vom pute da concursul nostru cu atât mai ușor și în măsură mai eficace acelor așezăminte, cari fără de acest sprijin nu pot înainta, și cari sunt chismate a ocroti interesele generale ale întreg poporului nostru.

Un mare pas înainte s'ar pute face în această direcțiune, dacă s'ar *centralisa* o parte a cotei de binefacere, și — punându-se sub administrația unui organ comun, — s'ar alimenta din an în an, până va ajunge la un capital însemnat, încât din interesele acestuia să se poată satisface cerințele cele mai neapărate ale culturii noastre naționale.

Realizarea acestei idei credem că nu ar pute întâmpina greutăți prea mari.

Luând de basă datele ultimului „Anuar“, vedem că profitul net al băncilor noastre în anul 1897 a fost de 1.133,377 coroane și că s. ex. institutul „Albina“ a votat 6% pentru scopuri culturale și de binefacere, o cotă ce ori-care institut o poate vota fără cea mai mică alterare a dividendei și reser-

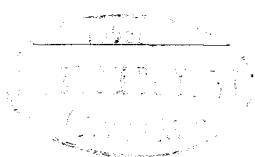
velor sale. Am obținé deci pe lângă această cheie o cuotă totală de binefacere de 68,000 coroane pe an. Dacă din această sumă s'ar capitalisa — dăcem cu 5%, — numai $\frac{1}{3}$ parte, adică 2% ale profitului, și s'ar continua din an în an cu contribuiri în aceeași mărime, cel mult după un timp de 15 ani, am avé creat un fond cultural de cel puțin $\frac{1}{2}$ milion, iar după alți 10 ani de *preste un milion* de coroane, din ale cărui interese s'ar puté satisface multe și neapărate cerințe ale înaintării noastre culturale.

Administrarea acestui fond de asemenea nu ar puté întimpina nici o greutate. Contribuirile băncilor ar puté rămâné în păstrarea lor și ar forma un deposit durabil. Libelele s'ar puté încredința „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“, care, ca cea mai mare dintre instituțiunile noastre culturale, își estinde activitatea asupra întreg teritoriului locuit de Români. Tot „Asociațiunea“ ar puté compune la timpul său budgetul fondului cultural și l'ar puté și executa, iar gestiunea ei fiind publică și supusă controlului adunărilor generale, cu ocasiunea acestora ar puté înriuri toate băncile noastre prin reprezentanții lor asupra întrebuițării venitelor fondului.

Vedem deci că realizarea ideii ventilate nu ar întimpina nici o piedecă serioasă, și că în condițiunile arătate s'ar puté asigura o întrebuițare cât se poate de rațională a sumelor, cari și astăzi se chieltuiesc, dar fiind risipite fără sistem, nu pot produce nici o creațiune de însemnătate superioară și durabilă.

N'avem decât *a voi* pentru a pune bazele unui nou și mare așezământ național, care ar puté ajunge la o importanță capitală pentru înaintarea noastră culturală. Institutul care va face primul început în această direcțiune, își va câștiga un merit neperitor pentru cultura națională a Românilor din patrie.

Ocasiuni bune pentru acest scop nu vor lipsi, — stăm în preseara adunărilor generale!

Anul 1898.

(O revistă economică).

Agricultura. Recolta anului 1898 în patrie a fost cu mult mai bună, decât în 1897. După calculele specialiștilor s'ar fi produs în Ungaria în total la 30 milioane măji m. de grâu, 10 milioane măji m. săcară și 12 milioane măji m. ovės. Deși grindina a nimicit în multe părți semănăturile, agricultorii nu sunt tocmai nemulțumiți cu anul expirat. La aceasta însă a contribuit mult împrejurarea, că s'au îmbunătățit prețurile bucatelor, cu toate că în lumea întreagă producțiunea a fost îndestulitoare. Aceasta se explică prin ținuta corectă și hotărîtă a agricultorilor, cari în anul acesta nu și-au aruncat bucatele în piațe imediat după cules, ci au așteptat și au folosit conjuncturi mai favorabile. Faptul acesta este o nouă învățătură pentru agricultori, că la formarea prețului produselor lor în primul rând ei pot influența mai mult. În piața din Budapesta prețul grâului a fost: în luna Ianuarie 12 fl. per m. m. În Februarie — Martie prețul a oscilat mereu, până când în Aprilie și-a câștigat o hotărîtă tendență spre hausse, pentru-ca în Mai să ajungă până la 15—16 fl. per m. m. Pe la sfârșitul lui Iunie — în epoca de aur a manoperelor americanului Iosif Leitner — prețul a scăzut aproape la jumătate.

Secerișul n'a avut senzații după-cum se aștepta. În urma legii care regulează relațiile dintre proprietar și muncitori, avânturile socialiștilor și-au pierdut deocamdată puterea explosivă. Exportul bucatelor din Ungaria nu s'a îmbunătățit întru nimic. Din contră importul s'a urcat — cu deosebire cel din România, de unde s'au adus în decursul anului la 160 mii tone de grâu.

Industria. Concurența neobosită, ce și-o fac cele două părți ale monarhiei pe terenul industriei, s'a continuat cu mai mare aparat, decât ori-când mai înainte. La inițiativa „Însoțirii industriale regn.“ din Budapesta s'a început o viuă mișcare pentru a împământenii și în Ungaria fabricațiunea diferitelor articole industriale. Activitatea aceasta însă până acum a adus foarte puține roade.

Ancheta vamală, ținută astă-vară, n'a avut nici o influință asupra industriei. Cu atât mai păgubitor au influențat însă cartelele asupra ei. Industria mică peste tot abia se mai poate susține, iar industria mare în urma stărilor politice a stagnat aproape cu totul. Întreprinderi nouă nu s'au făcut. Dintre cele vechi însă multe au încetat prin bancrot. (d. e. Fabricile de sticlă).

Comerțiul. După raportul camerei comerciale din Budapesta anul 1898, încât privesce comerțiul, e caracterizat prin stagnare. Comerțiul extern al monarhiei a scăzut în mod însemnat, căci pe când importul a crescut — cu deosebire la bucate, — exportul a scăzut. Astfel la finea anului bilanțul comercial s'a încheiat cu un mărit pasiv. Case mari comerciale au falimentat cu grămada, cu deosebire în Budapesta. Comerțiului mic din provincă îi

fac mare concurență societățile și însoțirile comerciale ce se ivesc în număr tot mai mare.

Comunicațiunea. Căile de comunicație s'au sporit în anul 1898. Cu deosebire rețeaua liniilor ferate s'a înavuțit însemnat. În decursul anului s'au deschis următoarele căi ferate: Calea ferată vicinală sud-vestică care leagă *Ilia-mureșană* cu *Lugoșul* și *Vojtec* — *Bocșa-montană*, apoi linia *Bistrița-Borgo-Prund* și ramificația liniei de pe *valea Tirnavei-mici*. În fine linia de pe valea *Arva* și vicinalul dintre *Alba-Regală* și *Bicske*. Circulația căilor de comunicație pe apă încă a fost destul de viă; ea represintă în total 602,000 tone.

Finanțele. La începutul anului relațiile în piețele de bani au fost destul de bune. În curând însă piețele mari ale Europei sub influința resboiului spaniol-american, și în urma desvoltării mari a industriei germane, au fost stăpânite de o neașteptată cerere, în urma căreia lipsa de bani s'a simțit mult. Etalonul de interese s'a urcat în mod simțitor pentru-că toate băncile de emisiune au luat întinse măsuri de precauțiune. Banca Angliei la 8 Aprilie a urcat etalonul dela 3 la 4%. La 2 zile deja și Banca Germaniei a urcat etalonul la 4%. Prin Iunie însă Banca Angliei din nou a redus etalonul, întâiu la 3%, apoi la 2 1/2%, ceea-ce i-a fost posibil în urma câștigurilor ce le-a tras industria engleză din resboiul spaniol-american, prin faptul, că încetând deocamdată concurența americană, industriașii englezi au primit comande însemnate. O situație cu totul nefavorabilă a piețelor de bani s'a început cu deosebire prin luna Septembrie, când banca Angliei a urcat etalonul la 3%. În Octombrie deja a urcat etalonul și Banca Germaniei dela 4% la 5%, și mai târziu, prin Novembre la 5 1/2%. Banca Austro-Ungară încă a urcat etalonul la început la 4 1/2% și mai târziu la 5%.

Relațiile politice ale Monarchiei noastre au influențat păgubitor asupra formării raporturilor de bani dela noi. Puținele emisiuni ce au făcut diferitele bănci, n'au avut rezultatul dorit, căci valorile nici pe lângă cele mai estinse stăruințe n'au putut fi plasate. Cu toate aceste și în anul acesta s'au făcut mai multe urcări de capital social de cătră diferite întreprinderi.

Falimentele și liquidările încă n'au lipsit. Între altele a fost silite să liquideze următoarele societăți: Banca ung. poporală din Arad; apoi Banca agricolă din Arad, Societatea pe acții pentru industria de cărbuni, și Banca ung. din *Érsekujvár*

Legislațiunea economică. Legile economice votate în anul 1898 sunt următoarele: Art. I. — 1898. Legea despre prelungirea temporală a regulării chestiunii vămilor și a băncii de emisiune; Art. II. Legea despre regularea relațiilor dintre proprietari și muncitori. Art. VIII. Legea despre urcarea maximului de depozite spre fructificare și a fondului de rezervă la cassele postale de păstrare. Art. IX. Legea despre inarticularea contractului încheiat cu societatea de navigație estică. Art. X. Legea despre modificarea art. XXXIV din 1879 referitor la creditul rural a micilor proprietari (kisbirtokosok orsz. földhitelintézet). Art. XV. Legea despre prelungirea hotă-

ririlor cuprinse în art. XXIV—1888 și art. XIX—1896 referitor la darea după alcool și zahăr. Art. XVI. Legea despre darea după circulația alcoolului. Art. XVII. Legea despre darea de consum după zahăr și bere. Art. XVIII. Legea despre introducerea dării după vin în Croația și Slavonia. Art. XIX. Legea despre administrarea pădurilor comunale de cătră stat. Art. XX. Legea despre unele modificări ale legii despre regularea apelor. Art. XXIII. Legea despre însoțirile agricole și industriale de credit.

* * *

Privind viața economică a anului 1898 din punct de vedere românesc, ni-se prezintă următoarea icoană relativ destul de îmbucurătoare:

Caracteristica economiei noastre naționale în 1898 este străduința neîntreruptă de a înbrățișa, pe lângă agricultură, și celelalte ramuri ale vieții economice, și totodată a crea instituțiuni și mijloace mai potrivite pentru a înainta mai ușor pe calea progresului.

Pe terenul agriculturei vedem că țeranul nostru lucră cu aceleași unelte ca și moși-strămoșii noștri. La exploatarea mai rentabilă a pământului și a produselor acestuia abia se gândește vre-odată. Societățile și reuniunile agricole românesci, cari ar pute săana aceste stări, lipsesc aproape cu totul. Singura reuniune agricolă existentă în Transilvania — cea din comitatul Sibiului, — pe lângă toată munca laudabilă ce o sevirșesce, nu poate, și de altfel nici statutele și organizația ei nu-i permit, a lucra pentru toți agricultorii români. La sfârșitul anului s'a înființat o nouă reuniune economică, în Orăștie, cu scop de a lucra îndeosebi pentru interesele agriculturii române. Reuniunea agricolă din comitatul Sibiului, în câțiva ani a înființat o mulțime de însoțiri de credit sist. Raiffeisen, a împărțit semințe gratuit, a arangiat expoziții, etc.

Despre industrie nu putem spune mult. Românii se pare că foarte cu greu se pot împrieteni cu acest important ram al economiei naționale. În tot decursul anului 1898 nu s'a făcut mai mult pe acest teren, decât că câțiva mici industriași români și-au deschis câte o modestă lucrătoare. Despre o industrie mai mare nici vorbă nu poate fi.

Pe terenul comercial s'a făcut un bun început. În anul 1898 societățile noastre comerciale au progresat mult. Astfel societatea comercială „Concordia“ din Sibiu are până acum 3 filiale (în Făgăraș, Căneni și Alba-Iulia). Societăți comerciale noue s'au înființat în 1898: „Comerciantul“ societate comercială pe acții în Bistrița (capital soc. 40,000 coroane); „Comoara“, asoc. de consum Sasca (Banat); „Severineana“, soc. com. pe acții în Caransebeș (capital soc. 100,000 coroane); „Mercur“, soc. com. pe acții în Dej (fund. la 15 Decembrie 1897 cu un capital soc. de 50,000 coroane). Pe lângă societățile comerciale amintim că țeranii noștri în timpul din urmă arată mult interes pentru negoț și îl îmbrățișează cu plăcere. O mulțime de tineri comercianți s'au etablat în anul 1898 prin diferitele comune românesci.

Băncile românesci și în anul 1898, s'au înmulțit, și anume cu: „Bihoreana“ în Oradea-Mare (capital social 600,000 coroane); „Asociațiunea de economii

și ajutor“ în *Ghiroac* (capitalul social se compune din acții à 40 fl.); „*Cassă de păstrare în Mercurca* (capital social 64,000 coroane); „*Zărândeana*“ în Băița lângă Deva (capital social 32,000 coroane); „*Zlăgnea*“ în Zlatna (capital 50,000 coroane); „*Grănițerul*“ în Dobra (capital soc. 60,000 coroane); apoi cătră sfirșitul anului s’au mai înființat bănci în *Hida* (com. Cojocnei), *Cigherel* (com. Aradului), *Pecica-română* și *Sighișoara*. Astfel avem acum la 75 bănci românesci. Capitalul social al tuturor băncilor românesci este de coroane 8.476,503·28. Depunerile totale ale băncilor au fost de coroane 28.800,987·34.

Suma imprumuturilor acordate în total au fost circa 50 milioane coroane. Profitul curat realizat au fost de circa 120,000 coroane. Precum se vede din aceste date băncile n’au fost atinse de crisa ce li-se profetia la începutul anului, în urma slabei recolte a anului 1897. Vieța băncilor noastre a rămas în aceleași ogașe, nefiind nici decât influințată de întâmplările din afară. Acum cu deosebire, când în urma conferenței reprezentanților băncilor românesci s’au adus mai multe hotăriri însemnate referitoare la asigurarea mersului regulat al afacerilor de bancă, institutele de credit românesci trebuie să lucre cu puteri îndoite ca să poată satisface toate așteptările.

V. C. Osvadă.

* * *

În România în general situațiunea economică și financiară a fost în anul trecut destul de mulțămitoare. *Producțiunea agricolă*, atât ca cantitate cât și ca calitate a fost satisfăcătoare, exportul și prețurile mai favorabile decât în anul precedent. *Industria* încă a făcut progrese simțitoare, întemeindu-se noue întreprinderi, cum sânt fabrica de bere din Azugă, societatea metalurgică română, și asigurate fiind prin legi. noue mai multe favoruri fabricelor existente. În ce privește *finanțele* statului s’a efectuit conversiunea unei părți a datoriei publice, prin contractarea unui împrumut de 180 milioane lei cu dobânda de 4%, afară de aceasta au făcut progres și celelalte valori. În urma urcării discontului în străinătate, Banca națională, luând aceleași măsuri, și-a restrins afacerile, reducând totodată circulațiunea biletelor și măbind rezerva metalică, care la 28 Decembre 1898 presenta starea de 85.096,709 lei.

Calcularea intereselor.

În viața de toate zilele, mai ales însă în afacerile unui institut de bani, calcularea intereselor are un rol principal.

Dacă un capital se dă spre întrebuințare cuiva, cu condiția unei rebonificări, atunci dicem, că *plasăm* capitalul. Rebonificarea pentru întrebuințarea unui capital se numesce: *interese*; iar basa pe care se socotesc interesele este *procentul* ($\%$) sau *etalonul de interese*.

Procentul nu este altceva, decât interesele pe un timp anumit ale unui capital de 100. De regulă procentul se înțelege pe un an; deosebim însă

Anume dacă dividăm 36000 cu procentul, rezultă divisorul fix; astfel d. e.:

pentru 1 ^o / ₀	divisorul fix este	36000.—
” 2 ^o / ₀	” ” ”	18000.—
” 3 ^o / ₀	” ” ”	12000.—
” 4 ^o / ₀	” ” ”	9000.—
” 4 ¹ / ₂ ^o / ₀	” ” ”	8000.—
” 5 ^o / ₀	” ” ”	7200.—
” 6 ^o / ₀	” ” ”	6000.—
” 8 ^o / ₀	” ” ”	4500.—
etc. —		

Exemplu: Cât fac interesele cu 4¹/₂^o/₀ pe an dela 1000 fl. pe 230 zile?

$$\frac{230 \times 1000}{8000} = \text{fl. } 28.75$$

Pentru procente, cu cari nu putem divide fără rest numărul 36000, sau prin divisiune obținem un divisor fix mai dificil, ne folosim de un divisor fix al unui procent mai mic sau mai mare, adăugând sau subtragând din rezultat o sumă care corespunde diferenței între procentul pe basa căruia am socotit, și între acela, pe baza căruia căutăm interesele.

Exemplu: Câte interese dau fl. 2000.— cu 7°/₀ pe 120 zile?

Deoarece pentru 7°/₀ n'avem divisor fix, ne folosim sau de divisorul fix pentru 6°/₀, sau de cel pentru 8°/₀.

În cazul dintâiu vom obține $\frac{2000 \times 120}{6000} = \text{fl. } 40.—$

Acestea ar fi interesele socotite cu 6°/₀, din cari ¹/₆ parte fac interesele corespunzătoare la 1°/₀.

Deci adăugând la suma de fl. 40.—

¹/₆ parte adecă „ 6.67

obținem interesele, cari corespund la 7°/₀ anume fl. 46.67

În cazul al doilea $\frac{2000 \times 120}{4500} = \text{fl. } 53.33$; din aceasta sumă

subtragem ¹/₈^a parte „ 6.66

deci interesele cu 7°/₀ fac fl. 46.67

Dacă vom lua anul cu 365 zile, atunci avem formula $J = \frac{C \times D \times p}{365 \times 100}$

În cazul acesta însă pentru puține procente vom avea divisorii fixi, din care cauză în cele mai multe cazuri ne vom folosi de formula de sus.

Exemplu: Cât fac interesele după fl. 385.— pe 239 zile cu 6°/₀?

Deoarece 36500 nu este divisibil cu 6 fără rest, vom socoti

$$J = \frac{385 \times 239 \times 6}{36500} = \text{fl. } 15.13.$$

În praxă însă foarte rar se socotesc în modul acesta, ci, prin us, s'a acceptat regula: ca la acele afaceri, la cari sunt a se socoti zile de calendar (anul cu 365 zile), se folosește divisorul fix pentru 360 de zile. — Deși această procedură nu este de tot exactă, totuși fiind înrădăcinată în praxă, se folosește cu puține excepțiuni în întreaga Europa.

Socotind în modul acesta, am obținut la exemplul de mai înainte ca interese fl. 15.34.—

Acest mod de socotire se folosește mai ales la scontarea de cambii, (Rimese, Devise, etc.)

Aflarea capitalului. Din formula de mai înainte

$$J = \frac{C \times p}{100}$$

putem afla capitalul (C), și anume:

$$C = \frac{J \times 100}{p}$$

de asemenea din formula

$$J = \frac{C \times p \times D}{360 \times 100} \text{ rezultă, că } C = \frac{360 \times 100 \times J}{p \times D} \text{ sau } C = \frac{Ch \times J}{D}$$

Exemplu: La ce capital corespund fl. 16.— interese, socotite cu 8%, pe 180 zile?

$$C = \frac{360 \times 100 \times 16}{8 \times 180} = \text{fl. } 400. \text{— sau } C = \frac{4500 \times 16}{180} = \text{fl. } 400. \text{—}$$

Alt exemplu: Cât face capitalul, dacă interesele sunt 80 fl. pe un an, socotite cu 4%?

$$C = \frac{80 \times 100}{4} = \text{fl. } 2000. \text{—}$$

Aflarea procentului. Din formulele anterioare urmează:

$$p = \frac{J \times 100}{C}, \text{ sau dacă interesele sunt date pe zile } p = \frac{360 \times 100 \times J}{C \times D}$$

Exemplu: Cu ce procent s'a fructificat un capital de fl. 2000, ale cărui interese, pe un an, fac fl. 120.—?

$$p = \frac{120 \times 100}{2000} = 6\%$$

Alt exemplu: Cu câte procente s'a elocut un capital de fl. 3000.—, dacă interesele pe 80 zile fac fl. 30.—?

$$p = \frac{360 \times 100 \times 30}{3000 \times 80} = 4.5\%$$

Interese compuse.

În general se deosebesc două feluri de interese, anume interese *decursive*, adică de plată la finea termenului fixat pentru procent, și interese *anticipative*, adică de plată la începutul termenului fixat pentru procent.

Dacă cineva depune la un institut de bani o sumă anumită la 1 Iulie 1898, iar interesele i-se plătesc numai după expirarea unui termen oare-care, d. e. la 1 Ianuarie 1899, atunci avem interese decursive; dacă însă, îndată la depunere primesc interesele pe un timp anumit, înainte, astfel încât depune numai suma ce rezultă după subtragerea intereselor pe un termen oare-care, atunci avem interese anticipative.

Calcularea intereselor compuse are de obiect acele interese, cari din timp în timp anumit (din an în an, din semestru în semestru), se adaugă la capital (se capitalizează) și se fructifică mai departe.

Din cele espuse mai nainte despre calcularea intereselor, rezultă: că dacă multiplicăm capitalul cu procentul și dividem productul cu 100, aflăm interesele. Aceste interese adăugându-se la capitalul original, ne presintă un nou capital de fructificat pe un semestru viitor, și așa mai departe.

Dacă cineva depune cu interese decursive 100 fl. cu p %, atunci vom avé la finea semestrului prin următoarea proporție: *)

$$100 : 100 + p = C_0 : C_1$$

Din proporția aceasta rezultă, că

$$C_1 = \frac{100 + p}{100} \cdot C_0,$$

sau prescurtat cu 100, $C_1 = (1 + \frac{p}{100}) C_0$, sau dacă înlocuim $(1 + \frac{p}{100})$, adecă factorul de fructificare, cu f , atunci formula se reduce la:

$$C_1 = C_0 f$$

și din aceasta rezultă: $C_2 = C_0 f \cdot f = C_0 f^2$, sau: $C_2 = C_1 f = C_0 f^2$, și așa mai departe.

Însemnând cu C_n capitalul final (după-ce trec n termine), vom obținé formula generală:

$$C_n = C_0 f^n, \text{ sau scris logaritmice: } \log. C_n = \log. C_0 + n \log. f.$$

Exemplu: Cineva depune fl. 1000. — cu 4% pro anno și cu capitalisare semestrală decursivă, cât de mare va fi capitalul final după 16 ani?

Punënd în formula de sus valorile corëspondétoare literilor, vom avé:

$$C_n = 1000 \cdot 1.02^{32}$$

adecă: fiind $f = 1 + \frac{p}{100}$, în cazul present = cu $1 + \frac{2}{100} = 1.02$, și deoarece capitalisarea e semestrală, iar 4% pro anno corespund la 2% pro semestru, trebuie să prefacem și anii în semestre, de unde urmează, că 16 ani = 32 semestre.

Scrisă formula de sus logaritmice, rezultă:

$$\log C_n = \log. 1000 + 32 \log. 1.02$$

$$32 \log. 1.02 = 0.0086002 \times 32 = 0.2752064$$

și prin urmare tema lucrată va fi următoarea:

log. 1000	3.—
32 log. 1.02	0.2752064
Suma	3.2752064

Dacă vom căuta numărul dela logaritmul acesta vom afla:

$$1884.54^4 \text{ ceea-ce e egal cu capitalul final căutat.}$$

Deci 1000 fl., depuși cu condițiunile de sus, în 16 ani ajung cu interese capitalisate la suma de fl. 1884.54.

*) Cu C_0 însemnăm capitalul original, cu C_1 capitalul final la terminul prim (după capitalisarea intereselor), cu C_2 capitalul final la terminul al doilea, și așa mai departe.

Ca să vedem, care e deosebirea între capitalizare anuală și semestrală, să presupunem la exemplul de sus capitalizare anuală. Calcularea va fi următoarea :

$$C_n = 1000 \times 1.04^{16} \text{ sau } \log. C_n = \log. 1000 + 16 \log. 1.04$$

$$16 \log. 1.04 = 0.0170333 \times 16 = 0.2725328,$$

prin urmare tema lucrată va fi :

log. 1000	3.—
16 log. 1.04	0.2725328
Suma	3.2725328

ceea-ce corespunde la $C_n = fl. 1872.98$.

Din aceste se vede, că pentru deponent e mai practic să depună pe lângă capitalizare semestrală, decât anuală.

Dacă luăm de basă procentul *anticipativ* vom obține următoarea proporție :

$$100 - p : 100 = C_o : C_1, \text{ din care rezultă că } C_1 = \frac{100}{100-p} \cdot C_o = \frac{1}{1-\frac{p}{100}} \cdot C_o,$$

$$\text{sau dacă înlocuim } \frac{1}{1-\frac{p}{100}} \text{ cu } w; C_1 = C_o w \text{ și } C_2 = C_o w \frac{100}{100-p} = C_o w^2,$$

și ca formulă finală :

$$C_n = C_o w^n, \text{ scris logaritmice: } \log. C_n = \log C_o + n \log. w.$$

Valoarea lui w o putem afla din formula $\frac{100}{100-p}$, astfel d. e. pentru 4% este $w = 100 : 96 = 1.04166 \dots$, pentru 5% $w = 100 : 95 = 1.05263 \dots$, etc.

Exemplu: Folosindu-ne tot de exemplul anterior, și presupunând fructificare semestrală anticipativă, vom avé :

$$\log. C_n = \log. 1000 + 32 \log. 1.02041$$

$$32 \log. 1.02041 = 0.0087746 \times 32 = 0.2807872,$$

iar tema lucrată va fi :

log. 1000	3.—
32 log. 1.02041	0.2807872
Suma	3.2807872

ceea-ce corespunde la numărul 1908.92 deci $C_n = 1908.92 fl.$

Aceiaș exemplu, fructificându-se capitalul anual anticipativ :

$\log. C_n = \log. 1000 + 16 \log. 1.04167$, prin urmare :

log. 1000	3.—
16 log. 1.04167	0.2836624
Suma	3.2836624;

căutând numărul corespunzător acestui logaritm vom afla, că :

$$C_n = fl. 1921.60.$$

Din aceste patru exemple vedem că pentru deponent e mai favorabil a face depuneri cu interese anticipate pe un timp cât de îndelungat.

D. Rațiu.

LEGIslaȚIUNE.

Proiectul Codului civil ungar. Comisiunea instituită pentru elaborarea unui proiect de codice civil ungar, — o lucrare care de aproape patru decenii preocupă pe juriconsulții noștri, până astăzi fără rezultat real, — în ședința sa din 13 Ianuarie a. c., s'a ocupat cu chestiunea *minimumului de posesiune*. Anume s'a discutat întrebarea, dacă este de lipsă ca codicele civil să statorească un minimum de avere nemișcătoare, preste care proprietățile imobile să nu se poată bucați. Instituțiunea aceasta ar avea de scop a împiedeca proletariatul țărănesc. — Comisiunea după desbateri amănunțite a ajuns la concluziunea, că codicele civil să nu stabilească *minimumul de posesiune*, meritul chestiunii să fie însă considerat în aceea parte a codicelui, care se va ocupa cu împărțirea moștenirii între eređi. Aici va trebui să se găsească o modalitate, prin care să se împiedece sfărîmarea proprietății imobile în parcele prea mici.

*

Sindicatelor agricole în România. Camera României de prezent discută un proiect de lege asupra sindicatelor agricole. Acest proiect de lege intenționează înființarea unor asociațiuni de agricultori, cari vor fi chemate a procura membrilor lor semințe de calitate superioară, îngrășăminte, mașini și instrumente perfecționate, și a le înlesni desfacerea în comun a produselor lor. Sindicatelor agricole urmăresc mai departe scopul: a îmbunătăți rassa vitelor și întreținerea lor, a desvolta și răspândi creșterea vermililor de mătasă, a albinelor și altor culturi utile; a răspândi instrucțiunea tehnică și metodele științifice de cultură a pământului, a pădurilor și a viilor; a face lucrări de apărare în contra inundațiilor, de desecarea pământurilor mlăștinoase, de irigațiuni și piscicultură, întru cât aceste lucrări nu cad sub prevederile legii asupra regimului apelor. Afară de aceste, sindicatelor agricole vor avea să îmbunătățească condițiunile muncii agricole și să aplaneze prin comisii arbitrale litigiile între proprietari, ori între proprietari și muncitori, și în fine să înlesnească asigurarea recoltelor și acareturilor. Din cele expuse vedem, că sindicatelor agricole vor avea un teren foarte vast de activitate, și chiar această împrejurare ne face să privim cu oare-și care pesimism la această nouă instituțiune. În România starea culturală a agricultorilor stă pe o treaptă atât de modestă, încât îi lipsesce aproape cu totul priceperea pentru întreprinderi cooperative. Din această cauză asociațiunile de agricultori, ca să poată desvolta o activitate cât de puțin fructuoasă, ar trebui să rămână — deocamdată — în cadre cât mai restrinse. Probleme atât de mari, ca cele remarcate, în România nu credem să se poată realiza pe calea asociațiunii, ci numai prin desvoltarea treptată a instituțiilor statului.

JURISDICȚIUNE.

Decisiuni curiale.

Schimbarea cuprinsului cambiei. Cuprinsul șters din cambie se consideră neexistent; cuprins nou se poate înscrie în cambie numai cu învoirea obligatului interesat.

Schimbarea unei condițiuni esențiale a cambiei, ori suplinirea unei condițiuni șterse, încât s'a făcut fără învoirea interesatului, formează înscriere ilegală, și astfel singur numai pe baza subscrierii piritului nu se poate stabili calitatea sa de acceptant, nici îndatorirea la plată. (Curia reg., Nr. 836 din 20 Oct. 1898).

*

Datarea ulterioară a cambiei. Impregiurarea că data înscrisă în cambie indică o zi ulterioară morții trasului (trasatului), nu eschide, ca defunctul să poată fi dat încă în viață mandat pentru acceptarea cambiei. Din punctul de vedere al dreptului cambial este indiferent, dacă cambia s'a emis de fapt în ziua din care este datată, și împrejurarea, că §. 93 al legii cambiale dă drept posesorului cambiei, ca să înscrie ulterior, după plac, condițiunile ce lipsesc în cambie, îi ofere și posibilitatea, ca să dateze cambia din o zi anterioară sau posterioară emiterii. (Curia reg., Nr. 514 din 16 Sept. 1898).

*

Plata făcută prin cambie. Simpla predare a cambiei nu poate fi considerată ca plata unei pretensiuni existente; cambia dată în contul unei datorii numai atunci are urmările de drept ale plății efective, dacă voința părților a intenționat deadreptul aceasta; în cas contrar cambia ia numai caracterul unei acoperiri, și astfel de drept nu împedecă pe creditor, ca să-și valideze pretensiunea pe baza obligațiunii originale. (Curia reg. Nr. 314 din 14 Nov. 1898).

*

Cambia în procedura civilă. În procedura civilă subscrierea cambiei în sine nu formează basă suficientă pentru stabilirea îndatoririi la plată a celui subscris pe cambie. ci în procesul civil se cere, ca să se arete în întregimea lui și raportul efectiv de obligațiune, pe care se bazează îndatorirea la plată a celui care a subscris cambia.

Avalul (garant cambial, în leg. ung. kézfizető kezes) încă poate opune cu efect excepțiunea ce stă în drept chezașului, că răspunderea lui înceată dacă creditorul a întârziat cu validitatea pretensiunii sale față cu debitorul direct atât de mult, încât chezașul nu se mai poate desdauna la debitorul direct. Pentru a pute opune această excepțiune, nu se cere ca chezașul să facă atent pe creditor la împrejurarea: că starea materială a debitorului direct s'a schimbat, sau să provoace pe creditor ca să-și valideze pretensiunea față cu debitorul direct, precum nu este dator chezașul, ca pen-

tru asigurarea acțiunii sale de regres să rescumpere prin plată pretensiunea creditorului. (Curia reg. Nr. 416 din 27 Sept. 1898).

*

Deposite denunțate, dar neridicate. Legea nu stabilește o atare îndatorire, după care cassa de păstrare ar fi obligată a depune depozitele denunțate (abđise, resiliate) la judecătorie, ori a le fructifica mai departe la sine. (Tabla reg. din Győr, Nr. 897 din 10 Nov. 1898. Curia reg., Nr. 1392 din 15 Iun. 1898).

*

Respunderea chezașului. La fidejusiune simplă (în terminologia jur. magh.: egyszerű kezesség) răspunderea chezașului de regulă nu se estinde asupra casului când debitorul direct nu plătește, ci numai asupra casului când pretensiunea față cu debitorul direct nu se poate realiza. Astfel chezașul prin aceea, că nu a achitat datoria înainte de prezentarea acțiunii, resp. înainte de ordonarea execuțiunii, nu pierde dreptul de regres referitor la spesele de proces și de execuțiune, liquidate față de debitorul direct. Chezașul prin aceea, că a achitat pretensiunea creditorului, a intrat — și fără cesiune specială — în drepturile acestuia, și este a se considera ca și când pretensiunea încă de la început ar fi fost a lui. (Curia reg. Nr. G. 236/I. din 6 Oct. 1898).

*

Intrarea în vigoare a contractului de asigurare. Față cu dispozițiunile categorice ale §-lui 468 al legii comerciale, referitoare la intrarea în vigoare a contractului de asigurare, nu poate avea nici un efect declarațiunea cuprinsă în condițiunile de asigurare, că contractul devine perfect numai după achitarea premiilor. Societatea de asigurare dela momentul primirii ofertului de asigurare poartă risicul ce i-se impune prin afacerea de asigurare, prin urmare poate cere ca asiguratul să fie obligat la plata premiilor de asigurare. (Curia reg. Nr. 3020 din 9 Dec. 1898).

*

Puterea de dovadă a ofertului de asigurare. Ofertul de asigurare, în înțelesul §-lui 313 al legii comerciale, formează dovadă în contra celui care l'a scris. Inscrierea datelor în ofertul de asigurare, este datoria oferentului; dacă a lăsat inscrierea în sarcina agentului și nu l'a controlat pe acesta, dar a scris ofertul, are să poarte urmările acestei neglijențe.

§. 475 al legii comerciale dispune în interesul *asigurătorului*, că contractul de asigurare se poate ataca în cas dacă asiguratul a retăcut împrejurări de importanță pentru încheierea afacerii; astfel *asiguratul* nu poate ataca contractul sub titlul că acesta nu ar fi fost valid dela început, din cauza morbului său.

AFACERI DE CONTRIBUȚIUNE.

Darea societăților pe acții. Contribuțiunea ce o plătesc societățile pe acții, și în deosebi și băncile noastre, în Ungaria este cu mult mai mare decât în străinătate. Întrând astfel o parte cu mult mai mare a câștigului în caselle statului, e natural, că societățile pe acții la noi nu progresează atât de bine ca în alte state.

Despre mărimea disproporțională a dării societăților pe acții din Ungaria, ne vom pute convinge din următorul tablou:

	Capital social în florini	Profit	Dare în fl.	în %
Albina	600,000	124,789	20,171	16·2
Ardeleana	206,000	28,163	3,874	13·8
Arieșana	80,000	7,390	1,654	22·4
Auraria	30,000	9,506	2,583	27·2
Aurora	84,250	5,598	1,652	29·5
Beregsana	20,000	1,159	340	29·3
Bistrițiana	40,000	8,335	1,882	22·6
Bocșana	50,000	5,188	541	10·4
Brădetul	12,500	3,598	402	11·2
Chiseteiana	2,850	284	160	56·3
Chișodana	17,977	1,008	270	26·8
Comoara	5,000	952	338	35·5
Concordia	15,500	1,812	371	20·5
Corvineana	35,000	6,063	878	14·5
Crișana	23,150	10,388	1,200	11·5
Detunata	30,000	4,252	250	6·—
Doina	30,000	4,529	497	11·—
Economia	10,501	595	85	14·3
Economul	100,000	16,537	3,877	23·5
Făgetana	100,000	19,823	2,610	13·2
Fortuna	20,000	3,144	620	19·7
Furnica	60,000	8,266	1,789	21·6
Hațegana	23,100	7,821	1,171	15·—
Hondoleana	10,295	828	208	25·1
Hunedoara	15,950	3,881	1,153	29·7
Ilva-mare	6,880	955	116	12·1
Iulia	50,000	10,234	1,529	15·—
Ligeșana	7,024	262	114	43·5
Lipovana	50,000	9,510	2,391	25·1
Luceafărul	99,880	11,964	1,400	11·7
Lugoșana	57,000	8,479	1,898	22·4
Mielul	25,000	2,706	325	12·—
Monoreana	4,764	642	73	11·4

Munteana	20,000	2,144	1,177	54·9
Mureșiana	83,345	8,652	1,493	17·3
Olteana	20,000	3,322	387	11·7
Oraviciana	100,000	12,826	3,171	24·7
Parsimonia	30,000	2,508	322	12·8
Patria	110,000	22,396	4,674	20·9
Racoțana	20,000	1,543	159	10·3
Riureana	12,000	2,584	569	21·4
Szászkabánya	22,934	2,452	206	8·3
Sătmăreana	100,000	9,390	2,214	22·5
Schinteia	5,000	560	156	27·9
Sebeșana	50,000	9,201	1,879	20·4
Selișce	13,000	7,996	1,317	16·5
Sentinela	40,000	5,064	508	10·—
Silvania	150,000	29,608	4,155	14·—
Șoimușana	12,500	1,147	245	21·4
Someșana	100,000	13,725	3,103	22·6
Speranța	39,196	2,370	499	21·—
Timișana	280,000	32,652	4,709	14·4
Ulpiana	15,000	2,743	636	23·2
Unirea	3,710	1,117	88	8·—
Victoria	300,000	48,447	4,239	8·7
Vlădeasa	35,000	2,906	820	28·2
Total		554,014	93,148	

Din această tabelă, în care se cuprinde numai *darea directă*, și nu este considerată s. ex. contribuțiunea după depozite, se poate vedé, că din profitul de 554,014 fl., realizat de băncile mai sus înșirate, statul a beneficiat cu fl. 93,148, ceea-ce corespunde în calcul aproximativ la 16·9%.

În comparație cu acestea să vedem încă câteva bănci din Ungaria, Austria și Germania :

		Capital	Profit	Dare	în %
			în fiorini		
Ungaria	{ Banca comercială Pestană	12.500,000	2.778,000	231,929	8·4
	{ " de credit ungară	17.000,000	1.805,000	218,000	12·06
	{ Hazaibank	5.000,000	458,000	59,153	12·8
Austria	{ Alpine Montan-Gesellschaft	30.000,000	2.161,000	533,165	25·6
	{ Brüxer Kohlenbergbau	8.000,000	1.067,000	253,570	23·7
	{ Böhm.-Montangesellschaft	4.600,000	975,000	189,936	19·5
	{ Wiener Bank-Verein	32.500,000	3.255,000	480,000	14·7
	{ Oester. Credit-Anstalt	40.000,000	4.930,000	696,629	14·1
Germania	{ Anglo Oesterr.-Bank	24.000,000	2.172,000	290,912	13·4
	{ Disconto G. Berlin	115.000,000	14.174,000	995,000	7·02
	{ Bergw. Hibernia	22.400,000	2.774,354	198,106	6·9
	{ Nationalbank Berlin	45.000,000	5.558,000	365,000	6·57
	{ Allgemeine Elektr. Gesellschaft	32.500,000	5.821,536	283,746	5·—
	{ Dresdner Bank	100.000,000	11.077,000	596,000	4·23
	{ Norddeutsche Bank Hamburg	40.000,000	4.600,000	183,810	4·—

Din cifrele înșirate se vede, că darea plătită de societățile din capitala *Ungariei*, variază între 8—12% ale profitului, deci este cu mult mai mică decât la noi, unde după cum am văzut mai sus, — procentul mediu e 16·9%, la unele societăți însă trece preste 50% ale profitului. Causa la disproporția aceasta e de multeori chiar și neglijența ce o dovedesc unele din băncile noastre prin aceea, că nu se interesează ca măsurarea dării să se facă pe base reale și echitabile.

În *Austria*, după cum vedem din tabloul de sus, societățile industriale plătesc mai multă dare, decât băncile, și procentul e mai nefavorabil pentru bănci decât în *Ungaria*.

Comparând cu acestea societățile pe acții din *Germania*, vedem, că acolo procentul de dare e cu mult mai mic, și variază între 4—7% ale profitului net. Din cauza aceasta în *Germania* se poate desvolta comerțul și industria în condițiuni mai favorabile, decât la noi, și societățile de acolo, mai ales cele industriale, pot da piept cu concurența. Băncile germane prin aceasta sînt puse în posibilitate de a corăspunde cu succes trebuințelor comerciale și industriale ale Germaniei; ele au fost și sînt un factor principal, prin care *Germania* a devenit primul stat industrial, și care a făcut ca acest stat să ajungă, ba chiar să întrecă *Englitora*. ♂

BCU Cluj / Central University Library Cluj

COMERCIU.

Cartel. Nu e și în care să nu se raporteze că producții unui sau altui ram de industrie s'au cartelat. Astfel se vorbește ași de cartel de petrolu, de zahăr, de fier, etc. Până când cartelarea urmărește scopul a aduce în consonanță producțiunea cu consumațiunea, până atunci este intru cât-va îndreptățită; îndată ce însă trece aceste margini, se ivesce urcarea prețului produselor, și consumătorul direct sau indirect e atărnător dela bunăvoința producătorului, care, știind aceasta, îl exploatează în favorul său. În timpul mai nou cartelul de fier a format obiectul discuțiilor și lăncice ale țiarelor. Fierul, un metal fără care aproape nici un om nu poate exista, încă s'a cartelat. Inițiatorul acestui cartel a fost Karl Wittgenstein, care după principiile americane, a creat prin cartelul de fier un monopol. Înainte de toate a înduplecat pe producții de fier din *Bohemia*, *Moravia* și *Silezia*, și pe urmă pe cei din *Stiria*, să între în cartel. După acest model apoi s'a format și în *Ungaria* un cartel, pus la cale de societatea *Rimamurány*, — care punându-se în legătură cu cartelul austriac, dictează prețurile după-cum îi place, și dominează astfel asupra întregii industrie, agriculturi și a consumenților *Austro-Ungariei*. Consumenții de fier ași are a plăti două dări: una statului, alta producțiilor de fier. La noi astăzi o majă metrică de fier costă aproape atăta în fiorini, cât costă în *Germania* în mărci. Așa d. ex. fierul la noi se plătesce cu câte 12 fl. pe majă, până când în *Germania* se poate procura cu 7 sau 7.50 fl. În modul acesta a fost posibil ca întreprinderile pentru producerea fierului să se im-

bogățească ca prin poveste. Așa a fost posibil ca d. ex. Prager-Eisen-Industrie-Gesellschaft, din nimica să urce dividenda la 36 fl., să amortiseze toate investițiunile din câștigul curent, și să grămădească un fond special mare. E un lucru ne mai pomenit, ca astfel de stări anormale, o asemenea monopolizare a unui articol, fără care aproape nimenea nu poate fi, să mai dureze mult. Producenții de fier pun la o parte milioanele de fiorini, stoarse pe nedrept dela consumenți, oameni ca Wittgenstein sau Armin Brüll (directorul dela Rimamurány, care și-a maghiarizat numele în Biró), dominează piața, și guvernele nu întreprind nimic pentru sanarea acestei stări. Drept, că între stările de astăzi, parlamentul nu va pute aduce în curând pe cale legislațiunii vr'o îmbunătățire. Cel mai eficace mijloc după părerea multora ar fi să se steargă vama asupra fierului, contractată cu Germania; numai în modul acesta s'ar pute sista exploatarea consumenților. ♂

*

Cotărirea vaselor folosite în ospetării. Ministrul ung. de comerț încă prin ordinațiunea sa Nr. 31,482 din 21 Aug. 1897 a dispus ca în ospetării să se folosească cu începere dela 1 Ian. 1899 numai sticle și alte vase cotărite (verificate) și provădute cu timbru în formă de coroană. Prin ordinațiunea Nr. 76,275 din 23 Dec. 1898 termenul pentru eschiderea vaselor, cari nu întrunesc condițiunile arătate, s'a prelungit până la 1 Iulie 1899.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

COMUNICAȚIUNE.

Ramburs postal. Conform unei ordinațiuni a ministrului de comerț, suma maximală a rambursului postal (Nachnahme, Utánvétel) la coletele postale expediate în Germania și prin Germania în Belgia, Franța, Luxemburg, Britania-mare și Irlanda, Olanda, Norvegia și Suedia, apoi prin Brema și Hamburg în Statele-Unite din America, s'a urcat la fl. 500.—; taxele rămân cele de până acum, și anume de fie-care fiorin 1 cr., dar cel puțin, 6 cr. pentru Germania, și 10 cr. pentru celelalte State. Pentru coletele postale adresate din țările amintite în Ungaria, suma maximală a rambursului este de 600 Marce. ♂

*

Venitele căilor ferate ung. de stat în luna Decembre 1898 au fost, conform conspectelor provisorii, de fl. 6.522,400.—, și anume s'au încasat din transportul de persoane fl. 1.759,000.—, iar din transportul de mărfuri suma de fl. 4.763,200.—. Totalul venitelor anului 1898 se urcă la cifra de fl. 89.435,356.—, din cari fl. 23.307,609.— pentru transportul persoanelor, și fl. 66.127,747 pentru mărfuri. Față de rezultatele anului premergător, ale cărui venituri au fost de fl. 87.940,396.—, se poate constata deja de acum, că venitele căilor ferate în anul 1898 au fost cel puțin cu 2½ milioane fl. mai mari decât în anul 1897. ♂

*

Căile ferate din Bosnia și Herțegovina. În scop de a desvolta rețeaua căilor ferate din Bosnia și Herțegovina prin construirea de linii noi în direcțiunea litoralului Mării Adriatice și spre frontiera dalmatină, ministerul comun al acestor țări a decis a contrage, pe calea subscripțiunii publice, un împrumut de $4\frac{1}{2}\%$ în sumă de cor. 22.000,000 împărțit în obligațiuni la purtător în piese de cor. 10,000, 5000, 2000, 1000 și 200. — Interesele anuale de $4\frac{1}{2}\%$ se plătesc decursiv la 1 Aprilie și 1 Octobree, cu începere dela 1 Aprilie 1899. Subscripțiunea s'a deschis la 10 Ian. a c. cu prețul de fl. 101.—, plus interesele curente din 1 Octobree 1898, și s'a încheiat încă în aceeași zi, subscriindu-se întreagă suma de fl. 11.000,000.—. Împrumutul și interesele lui sunt garantate, analog împrumutului de 4% din 1895, prin întreaga avere a provinciei Bosnia și Herțegovina și prin totalitatea venitelor acestor țări, afară de aceste prin o sumă maximală de fl. 800,000.— anual, anticipată din budgetul comun al monarhiei austro-ungare, în decurs de cel mult 10 ani, pentru acoperirea eventualelor deficite ale liniilor ferate nou construite. Împrumutul se rambursează în decurs de 60 de ani, și anume în cei dintâiu 6 ani prin rescumpărare, după aceea, din 1 Iulie 1905 începând, prin tragere la sorti.

Libere de ori-ce fel de dare, obligațiunile acestea sunt admise în țările ocupate ca cautiune și pentru plasări de bani pupilari, și se vor negocia, afară de Bosnia și Herțegovina, încă și în Ungaria, Austria și Germania.

⊗

AGRICULTURĂ.

Situația agricolă.

În Decembre a. tr. în *Ungaria* peste tot a fost timp schimbăcios, moale și buștin, în unele părți uscat și friguros. Au fost ploii și ici-colea ninsoare. Fiind semănăturile neacoperite cu zăpadă, gerul a causat pagube însemnate, mai cu samă în Ardeal, unde și șoarecii au făcut stricăciuni. Insectele au făcut pagubă mai puțină. Semănăturile de toamnă, între cari și rapița, sunt în stare indestulitoare, în unele locuri sunt bune. Pe Alföld holdele s'au păscut. În unele părți vitele s'au scos la pășune și pe livezi până cătră finea luni. În urma acestora vitele au dus-o bine și n'a fost lipsă de nutreț. Plugarii au lucrat cu deosebire la pădure, au rigolat locurile pentru vii și au cărat gunoii.

Situația agricolă în *România* în urma zăpezii, ce a cădut aproape în toată țara, este mulțămitoare, și semănăturile de toamnă promit în unele județe roade bogate.

În Rusia, Germania, Italia, Spania, Belgia, Olanda, ș. a. situația de asemenea este indestulitoare din toate punctele de vedere; în unele țări ea nu lasă nimic de dorit. În Indii prospectele recoaltelor sunt bune. În Statele-Unite ale Americii timpul a fost foarte schimbăcios, inspirând temeri în privința recoltei grâului. În Argentina, unde grâul s'a recoltat numai în

șilele trecute, timpul n'a fost destul de favorabil spre acest scop. De altfel recolta e abundentă și se estimează la 2 milioane tone.

Exportul României în Ungaria a fost în 1898 de 197,000 tone; al Ungariei în România de 163,000 tone. Îndeosebi exportul cerealelor a fost foarte animat. Exportul *vinului* din România în 1897 și 1898 a atins suma de 5 milioane lei. *Pescăriile statului român* au adus un venit de 1.199,483 lei. În Tulcea se formează o societate cooperativă atât pentru satisfacerea consumului de pește din țară, cât și pentru export, în stare proaspătă și în conserve felurite. Pentru Dobrogea, unde pescăria e cea dintâi ramură de comerț, această societate e foarte bine venită.

*

Adunarea generală a „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“. Comitetul dirigent al acestei Reuniuni, aproape dela înființarea ei, a luat hotărârea a-și ține adunările generale anuale prin comunele din comitat, ca pe lângă agendele administrative ale adunării, să se influențeze în mod instructiv asupra țăranilor agricultori prin prelegeri și prin demonstrațiuni practice. Astfel s'au ținut până acum adunări generale în Seliște (1890), Sebeșul-săseșc (1891), Boița (1891) Boița (1892). Fofeldea (1893), Mohu (1895), Tilișca (1896), Sebeșul-inferior (1897) și cea din urmă în Racovița (1898). Adunările generale din 1889 și 1894 s'au ținut în mod excepțional în Sibiu. În adunarea generală, ținută la 25 Decembrie 1898 în Racovița, comitetul central dând samă despre activitatea Reuniunii în 1897, constată, că în acel an s'au ținut 5 întruniri agricole: în comuna Aciliu la 24 Februarie, în Bendorf la 11 Aprilie, în Laz la 30 Maiu și în Mohu la 14 Novembre. Asemenea întruniri s'au ținut până acuma în Seliște și Avrig (1888); Apoldul-infer., Nocrich, și Reșinari (1889); Gurariului (1890); Poplaca, Sadu, Tilișca, Bungard și Săcădate (1891); Poiana (1892); Racovița, Lancrăm, Slimnic, Roșia-săs. (1893); Orlat (1894); Sibiel, Tălmăcel, Săsciori (1895); Cornetel, Porcești, Gușterită, Veștem, Mohu (1896). La întrunirile agricole se țin vorbiri despre cultura pământului, a vitelor, poamelor, etc., și se insistă cu deosebire pentru procurarea de mașini și unelte economice, cum și pentru întemeierea de „Tovărășii agricole“, „Însoțiri de credit rurale sistem Raiffeisen“, „Însoțiri de vieri“, de „Fonduri bisericesci școlare, create din contribuiri în cereale ale parochienilor“, etc.

Cu privire la promovarea prășilei vitelor, Reuniunea arangiază anual câte o expoziție de vite de prăsilă, împreună cu distribuire de premii în bani. Astfel de expoziții s'au arangiat până acum în Reșinari (1890), Tilișca (1891), Avrig (1892), Pianul rom. (1893), Seliște (1894), Apoldul rom. (1895), Fofeldea (1896), Boița (1897). Premii s'au împărțit în 1897 fl. 100. Tot în scopul de sus Reuniunea în 1897 a procurat o vițea de rassa „Pinzgau“ cu prețul de fl. 30, pe care o a dăruit, pe lângă condițiunea de a pune la dispoziția comitetului primul vițel din prășila vițelei, membrului Reuniunii George Bratu, econom în Tilișca.

Cu scop de a se introduce la poporațiunea noastră cultivarea în massă a poamelor alese și de soi, comitetul dăruiesce anual membrilor sei un altoiu de măr pătul, pe care câte un delegat al comitetului, pe lângă instrucțiuni teoretice și practice, îl plantează în grădina respectivilor. Cu pomi altoiți au fost dăruiti membrii din Seliște (1891), Gurariului (1892), Tilișca (1893), Sadu (1894), Poiana (1895), Roșia săs. (1896), Sibiel (1897); comitetul tot cu privire la cultura pomilor arangiază anual câte un curs de altoit. Asemenea cursuri s'au ținut în Reșinar (1893), Seliște (1896), Cacova (1897); mai departe distribue mii de pădureți (meri, peri, pruni, cireși, gutui), parte procurați din mijloacele reuniunii, parte primiți dela minister.

Reuniunea și-a dat multă silință, ca țeranii nostri să se indeletnicească cu cultura nutrețurilor artificiale. În acest scop procură an de an, și distribue între membri în mod gratuit semênță de trifoiu, de napi și de luțernă, iar spre a fi folositoare și poporațiunii din alte comitate, mijloacesc procurarea de semînțuri bune și ieftine.

• Pentru susținerea legăturii cu locuitorii din comune, stăruiesc pentru întemeierea de *tovărășii agricole*, cu chiemarea de a procura mașini și unelte, cum și cărți folositoare, semênături, etc. Asemenea așezăminte s'au înființat până la finea anului 1897 în Seliște, Sebeșul-săs., Lancrăm, Gurariului, Roșia săs., Săcădate, Avrig, Sibiel, Apoldul rom. și Mohu, iar în comuna Gușterița s'a întemeiat un fond de cereale. Intre cele mai harnice se numără tovrășia din Sebeșul săs., Apoldul rom. și Roșia săsească.

Cu scop de a înlesni pentru țerani împrumuturi mai mici, Reuniunea a întemeiat până la finea 1897 „*Insoțiri de credit rurale, sistem Raiffeisen*“ în Roșia săs., Apoldul rom., Aciliu și Mohu. Spre a împrieteni cărturarii cu principiile după cari se conduc aceste instituțiuni, comitetul a scos în editura Reuniunii compendiul „*Insoțirile de credit*“ împreunate cu însoțiri de consum, de vênđare, de viieri, de lăptărit etc., și instrucțiunile trebuincioase. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de însoțiri de F. W. Raiffeisen. Traducere autorisată de Dr. Aurel Brote (Prețul 80 cr.).

Reuniunea cu scop de a contribui la răspândirea cunoștințelor necesare economilor, a mai scos în edițiunea sa broșura „*Ținerea vitelor*“ „*Trifoiul*“ de Eugen Brote, „*Prăsirea pomilor*“ de D. Comșa, „*Cartea stuparilor săteni*“ de R. Simu și „*Legea veterinară*“ de inv. Muntean. Afară de acestea a mai dat în broșuri separate diferite statute. (Insoțiri, tovrășii etc.)

Ultima adunare generală, a aprobat rațiociniile pro 1897 și a acceptat proiectul de budget pro 1899, care prevede venit în suma de fl. 908, iar eșite de fl. 877; mai departe a votat mulțumită institutului de credit și economii „*Albina*“ pentru ajutorul de fl. 100; a exprimat condolență pentru membrii decedați, și purceđend la întregirea celor 3 posturi de membri în comitetul central, devenite vacante, a ales cu unanimitate pe dnii Pantaleon Lucuța, căp. ces. și reg. în pens.; Dr. Ioan Stroia, prof. seminarial, și Romul Simu, inv. în pens. Comitetul central astfel complectat ađi e compus

din dd. pres. Dem. Comșa, prof. semin.; v.-pres. Dr. D. P. Barcianu, prof. semin.; secretar Victor Tordășian, funcț. cons.; cassar Petru Cioră, funcț. cons.; controlor Emil Verzăriu, funcț. de bancă; custos Dr. P. Span, prof. sem.; membri în comitet, pe lângă cei 3 noi aleși, sunt dnii Ioan Chirca, v. not. din Seliște, George Dordea, econom din Bungard, Mih. Stănilă, econom din Vale și Ioan Popescu, econ. în Sibiel.

Cu prilegiul adunării generale s'au ținut discursuri folositoare despre cultura fâneațelor și a vitelor, cum și despre însemnătatea „Tovărășiilor agricole“, al căror rezultat a fost întemeierea unei „Tovărășii agricole“ în Racovița, sub presiunea părintelui Valeriu Florian.

*

Sămânță. După-ce în anii din urmă producțiunea cerealelor, atât calitativ cât și cantitativ, a fost slabă, și astfel chestiunea procurării de sămânță bună a devenit la însemnătate excepțional de mare, administrația foii „Erdélyi Gazda“ din Cluj, organul oficial al „Reuniunii economice ardelenene“, a luat asupra-și sarcina de a servi ca mijlocitor pentru procurarea de sămânță bună. Cei-ce voiesc să vândă sămânță, au să trimită probele în săculețe, cari să conțină câte 5 kilo. Cu aceea ocaziune oferentul are să spună: câtă proviziune are, cât e greutatea unui hectolitr, cât poate vinde și cât e prețul minimal. Administrația foii, conform împrejurărilor date, mijlocesce vânzarea. Spedarea se face de vîndător pe lângă ramburs direct la adresa cumpărătorului. Cumpărătorii se pot informa sau de-adreptul la administrația foii, sau pot cere informațiuni în scris, cari li-se dau, trimițindu-i-se și sămânță de probă. În Nr. 2. al lui „E. G.“ s'a făcut următorul ofert: 1. *Ovės* „Race Horst“ 40—50 mm. Greutatea unui hl. 52—54 kgr. Se pot comanda cel puțin 5 mm.; prețul fl. 750 de mm. Producțiune transilvană, care dă roade îmbelșugate.

Se caută: 1. Sămânță de trifoiu, frumoasă, mare, fără iniță: 10—15 mm. 2. Linte de soiu bun: 100 kgr. 3. Orz pentru bere, frumos, producțiune din anul trecut: 8 mm. 4. Fasole albă: 300 kg.

*

Starea semănăturilor în România. După raportul vice-consulului din Turnu-Severin, în tot decursul lunii Novembre România a avut timp moderat, în mare parte lipsit de îngheț, însă adesea nouros și neguros; precipitațiuni abia au fost. Starea semănăturilor de toamnă era îndestulitoare, deși ploaia îmbelșugată și apoi ninsoarea ar fi fost folositoare pentru iernarea lor. Toate lucrările economice s'au săvîrșit între împrejurări favorabile, numai îngropatul viilor era încă în curs.

*

Imprumuturi pentru replantarea viilor. Constatându-se, că pedeca cea mai mare la reconstruirea viilor este lipsa de bani, în 1896 s'a creat art. V de lege pentru promovarea reconstruirii viilor, nimicite de phyloxera, și în anul prim s'au imprumutat spre acest scop 4 milioane fiorini. Pe baza numelui art. de lege ministrul de agricultură și cel de finanțe au însărcinat banca „Magyar Agrár- és Járadekbank“, societate pe acțiuni în

Budapesta, să împrumute proprietarilor de vii speșele necesare pentru replantarea viilor.

De un astfel de împrumut poate beneficia ori-ce proprietar de vii, care are să replanteze o vie nimicită de phyloxeră, în întindere de cel puțin 800°□; dacă însă teritoriul e mai mic, împrumutul se dă numai în acel cas, când în comuna respectivă s'a replantat în total un teritor de cel puțin 2 jug. cat. Pentru plantarea unui teritor, pe care *n'a mai fost viie*, se dă împrumutul numai atunci, dacă se dovedește, că în pământul, unde via a fost nimicită, vița americană nu isbutese. Se dă împrumut și pentru viile, cari s'au replantat deja, dacă lucrarea a fost făcută în regulă, însă vița n'a ajuns să aducă roade. Împrumutul se dă și în cas când teritoriul de cultivat este eventual îngreunat cu datorii, și proprietarul n'ar mai avé altă avere imobilă, dacă el este un om demn de încredere, dela care se poate spera executarea punctuală a reconstruirii.

Asupra cererilor hotărește un comitet comun, numit de ministrul de agricultură și de cel de finanțe, iar după-ce împrumutul a fost acordat și părțile au subscris contractul, pentru această datorie se întabulează numai teritoriul de reconstruit cu viie, fără a se lega și altă avere imobilă a împrumutătorului.

După împrumut se iau 5¹/₄% interese și ¹/₂% taxă de manipulațiune. Amortisarea se poate începe și numai în anul al cincilea, socotit dela replantare, dacă însă ea începe mai de timpuriu, condițiile sunt mai ușoare și suma de plătit mai mică. Amortisarea se face în timp de 15 ani în rate anuale egale, termenul de plată e la 1 Nov., dar se poate amâna și până la 1 Dec., unde mustul nu fierbe decât în Novembre.

Suma acordată nu se poate întrebuița spre alte scopuri, decât pentru replantarea viei pe teritoriul designat în contract, și se plătește numai după-ce s'a făcut întabularea, și plantarea s'a finalizat în mod regulat. Dacă însă împrumutul s'a acordat pe timpul când plantarea este în curgere, plățirea se poate face în porțiuni cu înaintarea lucrărilor.

Pentru ca reconstruirea nu numai să se execute, dar să se facă și bine, fie-care împrumutător primesce un plan de cultură, care conține toate re-gulele necesari pentru o reconstruire cu succes. Părțile trebuie să subscrie acest plan și să-l urmeze strict.

Toate scrisorile și documentele de lipsă la contragerea împrumutului, sunt scutite de timbru, iar întabularea de competențe. Rugările se înaintează la banca „Magyar Agrár- és Járadekbank“ în Budapesta, mai departe la agenții cercuali și locali, cum și la inspectorii reg. de vierit, în al căror cerc se află comuna unde viia e de a se reconstrui. †

*

Institut de stat pentru clasificarea lânii. Sub Nr. 7081 VII/2 1898, din 19 Decembre 1898 ministrul de agricultură face cunoscut reuniunilor agricole, că a înființat în Budapesta, V, Str. Klotilda Nr. 22, un institut

pentru clasificarea lânii. Activitatea lui se extinde peste întreaga țară și are a îndeplini gratuit următoarele lucrări:

- a) își va da părerea în toate chestiunile privitoare la producțiunea și desfacerea lânii. În această calitate, prin un exmis, ia parte la stabilirea normelor privitoare la prăsirea oilor în țară; conlucră la clasificarea oilor după lână în turmele statului, și dă instrucțiuni pe terenul prăsirei oilor;
- b) în comitetul pentru stabilirea prețurilor cu ocaziunea licitațiunilor publice ale lânii, în Budapesta, conlucră prin aceea, că îndeplinesce examinările preliminare științifice;
- c) dă ocaziune economilor și comercianților, ca să-și poată câștiga informațiuni autentice și exacte despre produsele lor, respective despre valoarea acelora. În acest scop se însărcinează a primi lână spre examinare;
- d) la expozițiile animalelor de prăsilă controlează tunderile de probă și primesce spre examinare lână ce are să formeze obiectul emulațiunii;
- e) în casuri de procese, ce ar subversa între vîndători și cumpărători, poate figura ca mijlocitor expert;
- f) în fine institutul are chemarea a desvolta prin examinări și scrutări în direcțiune științifică cunoascerea lânii. Despre această activitate are să raporteze din când în când.

Privitor la casurile amintite în punctele d) și e) e de lipsă a se cere concesiunea prealabilă a ministrului de agricultură, pentru-ca institutul să poată interveni.

INDUSTRIE.

Consiliul industrial, organizat din nou, și-a ținut în Budapesta, la 31 Ianuarie a. c., prima sa ședință, care a fost inaugurată de ministrul de comerț Bar. Daniel. Cu această ocaziune ministrul a făcut un exposeu al programului politiceii industriale a guvernului, și a înșirat chestiunile cu cari va avé să se ocupe consiliul industrial în timp apropiat. În exposeul seu ministrul a vorbit anume despre proiectele guvernului pentru închegarea de legături cât mai intime între industrie, producțiune și comerț, despre ocrotirea intereselor muncitorilor și despre sprijinirea industriei mici; apoi s'a ocupat cu chestiunea cărbunelui și fierului, cu revisiunea legii industriale, cu statistica muncitorilor, cu asigurările și îngrijirea acestora pentru cas de bătrânețe sau accidente, etc., și a promis că guvernul va presenta în timp apropiat un nou proiect de lege pentru încuragiarea industriei naționale. După inaugurare consiliul industrial, care pe viitor va avé nu numai un rol consultativ, ci totodată și dreptul de inițiativă, și la ale cărui lucrări vor participa și reprezentanții celorlalți factori economici, — s'a ocupat cu chestiunea pauselor de muncă și a opinat, că dispozițiunile existente în acest respect, cari s'au dovedit adesea păgubitoare atât pentru

patroni, cât și pentru muncitori, să fie aplicate în mod mai liberal, și în fine a stabilit principiile după cari să se înființeze un institut central cu menirea de a mijloci lucrătorilor industriali ocupațiune în diferitele părți ale țării, unde va fi lipsă de putere de muncă. Consiliul industrial stă sub presiunea fostului ministru-president Dr. Al. Wekerle.

*

Spirt solid. Un chimist din Berlin a inventat așa numitul „spirt solid“, și o fabrică chimică se și ocupă deja cu producerea lui. Acest spirt este o masă destul de vârtoasă, căreia i-se poate da formă după plac, se poate bucăți și mărunți, cu un cuvânt se poate manipula fără nici un pericol. Întocmai ca spirtul fluid și acesta se poate folosi pentru multe scopuri, și nefiind mai scump decât acela, se poate prevedea, că o să aibă viitor.

AFACERI DE ASIGURARE.

Din istoria originii asigurărilor. Cel mai vechiu fel de asigurare ni-se prezintă în forma asigurării contra pericolelor maritime, care are un caracter pur comercial. În evul mediu, încă pe timpul lui Carol cel Mare, găsim la țechurile și tovărășiile bisericesci germane, primele începuturi ale deosebitelor ramuri de asigurare; o seamă din aceste tovărășii aveau de scop: ajutorarea mutuală a săracilor, precum și înmormântările (de ex. reuniunile de înmormântare de astăzi); altele formau asociațiuni de asigurare cu scop de a ajuta cu bani pe membrii lor în cas de daune, provenite prin incendii sau inundațiuni.

Atât cotisațiunile membrilor, cât și ajutoarele ce aveau să le primească acestia în casuri de daune, nu erau precis normate. Cele dintâiu se măsurau mai ales după averea membrilor, iar cele din urmă după mijloacele existente ale asociațiunii.

Institutede înființate în serviciul salubrității publice, aparțin timpului mai nou. Aceste sunt așa numitele casse pentru asig. de edificii contra incendiilor (Brandkassen), fondate și administrate de stat pe la începutul secolului trecut. Afară de scopul general al ajutorării supușilor statului respectiv, daunați prin incendii, s'a urmărit la înființarea lor totodată și promovarea și consolidarea creditului hipotecar. Cotisațiunile se făceau în două modalități, anume: edificiile se clasificau după felul de zidire, luându-se taxe mai mari sau mai mici după pericolul de incendiu, sau apoi taxele de asigurare se stabileau egal, fără considerare la felul de zidire a obiectului asigurat. La acest din urmă metod proprietarii de edificii solide erau preferiți față cu proprietarii mai săraci.

Aproape cu un secol mai târziu se ivesc asigurările averilor mobile, cari asemenea purtau un colorit local și de caracter pur comercial, deoarece negustorii dintr'un oraș mai mare comercial, se asociau în scopul asigurării reciproce a mărfurilor lor. Acestor instituțiuni comerciale ur-

mară imediat asigurările agricole, adecă asigurările edificiilor economice și ale produselor de câmp contra pericolului de foc.

De aci încolo instituțiunile de asigurare se dezvoltă cu pași repeși. Dela idea de a asigura contra focului produsele de câmp din sălașe, până la asigurarea acelora sub cerul liber contra grindinei, a fost numai un pas, care nu puté remâné nefăcut, îndată-ce agricultura luă o dezvoltare tot mai rațională. Făcut odată acest pas, nu puté să întârzie mult nici asigurarea vitelor contra pericolului de epizotii, etc., până-ce toate bunurile materiale deveniră obiect de asigurare contra evenimentelor, a căror influință distrugătoare se puté încât-va precalcula.

Pe încetul se fundară o mulțime de institute, cari se ocupau parte exclusiv cu unul, parte cu mai mulți rami de asigurare.

Mijlocul de a precalcula efectele evenimentelor elementare îl oferă statistica, care s'a dezvoltat paralel cu instituțiunea asigurărilor. Cu ajutorul statisticeii s'au putut organiza și asigurările asupra vieții omului, băsate pe principii tari matematice, față cu reuniunile de înmormântare nesigure de mai înainte.

Când însă institutele de asigurare trecură peste marginile locale, extindându-și activitatea și peste teritorii mai largi; când pe lângă societățile mutuale pășiră și societățile pe acții cu capitale considerabile, abia atunci putu să ajungă instituțiunea de asigurare la dezvoltarea și perfecțiunea ei de astăzi.

Astfel de societăți pe acții se putură întemeia abia după-ce prin progresul și avântul social de pe la finea evului mediu, capitalul devenise instrument al muncii străine, iar creditul ajunsese în măsură tot mai mare a fi determinat pentru scopuri productive. Acum sosi momentul în care trebuiau să fie delăturate și așa numitele *opriri de interese* (Zinsverbote). Aceste opriri de a lua interese, făcute de către autoritățile bisericesci, nu se mărgineau numai la interesele după împrumuturi, căci pe acel timp domina aceeași idee fundamentală pe toate terenele: că banul, servind numai ca mijloc legal de schimb, e absolut improductiv, și nu poate aduce roade nici într'un chip. Urmarea naturală eră, că se căutau căi și mijloace pentru a încunjura aceste oprelisci. Un șir întreg de forme de contract se iscodiră atunci, așa și contractul de asigurare. Deocamdată însă, în împrejurările date, se înțelege, că asigurările ocupară numai un singur ram, de care se puté folosi singuraticul capitalist, și acest ram era asigurarea maritimă. Pentru aceasta se găsiră și isvoare din dreptul roman, care permiteau luarea de garanții contra unei anumite sume, din care causă se puté da permisiune la contractarea de asigurări contra pericolului sau pierderii maritime pentru un *premiu*.

Cu înflorirea comerțului, pe la începutul evului mediu, precum și cu extinderea navigațiunii, se născu pentru comerciant necesitatea de asigurare, iar cu opririle de a lua interese, pentru capitaliști, necesitatea de a-și plasa banii în o formă oare-care, încunjurând numita oprelisce.

Aceasta se putu face prin contractarea unei asigurări contra unui premiu.

Astfel găsim asigurarea maritimă, ca pe cel mai vechiu ram al asigurărilor, din care s'a desvoltat apoi treptat seria vastă a afacerilor de asigurare.

Ermil Borcia.

*

Asigurări asupra vieții. Instituțiunea asigurărilor asupra vieții până astăzi este puțin aprețiată la noi. Deși importanța ei socială și avantajile extraordinare ce le ofere, stau mai presus de ori-ce indoială, priceperea pentru binefacerile acestei instituțiuni în sinul unui popor este condiționată de o cultură mai înaintată și mai ales de un progres mai mare pe teren economic. Astfel vedem, din statistica oficială, că în Engiltera și în Statele unite americane dintre 1000 locuitori sunt asigurați asupra vieții 80, în Germania 28, în Austro-Ungaria 10 persoane, până când la noi această cuotă represintă o cifră minimală. Și chiar între împrejurările noastre asigurările asupra vieții au o importanță deosebită, deoarece-ce cea mai mare parte a societății noastre culte este cu totul lipsită de instituțiuni, cari pentru cas de moarte ori de bătrânețe să-i dee ajutorul și scutul necesar pentru asigurarea existenței. Preoții și învățătorii nostri, ce e drept, au fonduri de pensiuni, dar aceste sunt atât de insuficiente, încât cei avisați numai la binefacerile acestor instituțiuni, rămân expuși la cele mai mari neajunsuri. Advocații, medicii, inginerii și comercianții nostri, precum și cei mai mulți funcționari de bancă, cari, laolaltă, formează partea preponderantă a societății noastre culte, în cas de moarte ori bătrânețe, sunt cu totul expuși miseriei, dimpreună cu familiile lor, dacă nu au avut prevederea a contracta o asigurare de rente sau asupra vieții. Astfel popularizarea acestui ram de asigurare represintă pentru noi un important interes economic. Între asemenea împrejurări înregistrăm ca un lucru îmbucurător scirea, că una dintre cele mai mari institute de asigurare din lumea întreagă, „The Mutual“, a oferit directorului acestei reviste reprezentanța generală pentru Transilvania meridională, care se va estinde asupra întreg teritoriului Ungariei locuit de Români și va fi instalat anume conform trebuințelor poporului nostru. Pertractările sunt în curgere și contractul în scurt timp probabil se va și incheia. După o telegramă sosită prin cablu la 30 Ianuarie, încheierea societății „The Mutual“ la 31 Dec. 1898 arată următoarele cifre: avere 1437 milioane franci (cu 123 mil. mai mult decât în anul premergător); fondul reservei de câștig 190 milioane franci (crescere în 1898 fr. 6 mil.); venite 285 mil. fr. (crescere în 1898 fr. 5 mil.); plăți la asigurați 128 mil. fr. (în 1897 cu 6 mil. fr. mai mult). Dividenda ce se va împărți între asigurați face 11¹/₂ milioane franci.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Viul negoț de efecte, care se observă în timpul din urmă la bursa din *Viena*, și care unora, între împrejurările politice interne și parlamentare, li se pare inexplicabil, e în prima linie un reflex al circulațiunii enorme dela bursele străine, și în special dela bursa din Berlin. Desvoltarea rapidă și fără limite a industriei germane a atras atențiunea celor mai largi cercuri, și cu toate-că în Germania s'a sistat prin legislațiune transacțiunea pe termen în aceste efecte, nu s'a putut împiedeca, ca lumea financiară să se intereseze în mod extraordinar de ele. Desvoltarea fenomenală a industriei montane germâne, care încă nu și-a ajuns culmea, e basa unei circulațiuni extraordinare în efecte industriale, și împrejurarea, că publicul participă la cumpărările acestor efecte, este cauza pentru care s'a urcat etalonul de interese în Germania. Lipsa de interes, ce publicul o arată pentru efecte cu procente fixe, se manifestează și în reducerea cursului aceloră, precum și în etalonul de interese urcat, pe lângă care se fac emisiunile nouă, mai ales de scrisuri fonciare.

Influița acestor împrejurări asupra bursei din *Viena* este netăgăduită. Mai contribue, ce e drept, la urcarea unor efecte în curs, și lipsa efectelor industriale, — lipsă ce este a se atribui ținutei observate de comisiunea bursei, care eschide consequent acțiile și efectele nenumăratelor întreprinderi rentabile.

În urma acestora nu ne poate surprinde, că circulațiunea în efecte industriale a fost foarte viuă, și după toate probabilitățile ea va dură încă timp mai îndelungat.

Ce privesce detaiurile, am puté aminti în prima linie *acțiile de bănci*, asupra căror fluctuațiunea efectelor industriale a avut puțină influință. S'au negociat cu predilecțiune acții dela *Länderbank*, a căror căutare a fost motivată prin rezultatul obținut la emisiunea împrumutului Bosniei și prin transformarea firmei R. Ph. Wagner în o societate pe acții. Acțiile dela *Unionbank* au fost cumpărate din parte bine informată. Această bancă a participat la operațiunea financiară mai recentă a Sêrbiei și la emisiunea împrumutului pentru regularea Dunării. Acțiile *Băncii comerciale pestane* s'au urcat în curs, în urma politicei riguroase de dividendă, în care se vede o garanție pentru viitor. Acțiile *Credit* au scăzut puțin în preț din cauza lipsei de participare la emisiunile nouă.

Acțiile dela „Intreprinderi de transport“ au scăzut în curs de când cu darea nouă impusă. Va depinde dela încassările ce se vor face, ca unele din aceste efecte să devină mai căutate. Numai *Lombardele* (acțiile căilor ferate de sud) s'au ridicat în curs. Causa acestei îmbunătățiri a cursului nu e valoarea internă a acțiilor, care în urma dării mari a scăzut, ci unele mari cumpărări din străinătate.

Acțiunile dela întreprinderi industriale, și în deosebi dela cele montane, s'au ridicat constant în curs, mai ales *Prager-Eisenindustrie*, *Alpine* și *Rima-Murány*. Nu se poate nega, că în aceste efecte angajamentele sunt enorme, și la un cas când tendința bursei ar deveni nefavorabilă, pericolul unei crize ar fi aproape. Căutate au fost mai departe *Salgo-Turján*, *Elektrizität*, *Wagonbau* și *Dynamit Nobel*, cari s'au urcat considerabil în curs.

În urma reducerii discountului privat, efectele cu interese fixe au fost obiectul unei cereri viue. Mai ales Rentele de tot felul, Prioritățile și Scri-surile fonciare au fost căutate. Dintre efectele ungare scri-surile fonciare de $4\frac{1}{2}$ ale Casei de păstrare din capitala Budapesta (*Budapester Hauptstädtische Sparcassa*) și Obligațiunile comunale de 4% cu 5% cu premii ale băncii comerciale pestane, au fost obiectul unei cereri mari.

Escomptul privat a fost de $4-4\frac{1}{2}\%$. Piața financiară începe a deveni cu încetul normală și *Banca austro-ungară*, după toate probabilitățile, își va reduce în curând etalonul de interese, mai ales după ce în conspectul din urmă suma bancnotelor scutite de dare a fost 32.6 milioane fl.

În *Berlin* în urma numărării mai abundante, tendința bursei a devenit mai solidă. În prima linie au fost favorizate acțiunile băncii germane, la cari se signalizează o dividendă favorabilă. Efectele industriale s'au urcat din nou în curs. Discountul privat e $3\frac{7}{8}\%$.

În *Londra* negoțul de rente a fost în timpul din urmă neînsemnat. Oferte mari s'au făcut la acțiunile dela băi de aramă. Acest ofert e motivat prin urcarea prețului aramei în timpul din urmă. Anume arama, care, în urma invențiunilor mai noue electrice, a devenit un factor principal de industrie, nu se produce în cantități atât de mari precum e trebuință de ea.

În *București* transacțiunile au fost active și cursul arată oarecare progres, mai ales în rente și municipale.

Scri-surile fonciare au început a-și recăștiga valoarea cuponului detașat la 1 Februarie, și mai toate arată un progres în curs. Tîrgul acțiunilor e foarte activ.

Acțiunile Băncii Naționale, în urma impresiunii favorabile a bilanțului general, încheiat cu finea anului 1898, s'au urcat la prețul de 2,700. Împreună cu profitul transpus (Lei 1.396,905), beneficiul net din anul trecut al Băncii Naționale e de Lei 4.138,078. Stocul băncii naționale se urcă la suma de Lei 82.706,971, din care aur 59.828,144 Lei, argint 1.936,292 Lei, și trate în aur 20.942,534 Lei. Bilete în circulațiune 162.334,020 Lei, o cifră cu mult mai mică decât limita legală. În general situațiunea băncii naționale continuă a fi prosperă și simpatia ce se remarcă pentru acțiunile sale e bine meritată.

De asemenea e mare căutarea acțiunilor Băncii Agricole și a Băncii de scont.

Un nou efect admis la cotare în București sunt acțiunile fabricilor române unite. E de remarcat, că subscrierea celor 3702 acții noue, emise de întreprinderea aceasta, a trebuit închisă în prima jumătate de oară a zilei destinate pentru subscriere (4 Ianuarie).

Băncile noastre.

Sibiu, 4 Febr. 1899.

În decursul lui Ianuarie institutele noastre de credit au început deja a publica încheierea conturilor lor cu 31 Decembre 1898. Aceste încheieri, de o importanță atât de mare pentru situațiunea financiară și, preste tot, pentru activitatea economică a poporului nostru, vor forma un obiect principal al publicațiunilor revistei noastre, care va căuta să le dea toată atențiunea posibilă.

Până astăzi avem cunoștință de încheierile următoarelor institute:

„*Asociațiunea de economii și ajutor din Giroc*“, și-a convocat I-a adunare generală pe 5 Februarie a. c. la 11 oare a. m.

Bilanțul ne presintă următoarele pozițiuni: *Active*: Cassa fl. 25·87, Cambii fl. 3257, Inventar fl. 21·60, Spese de fondare fl. 300. Total fl. 3604·47; *Passive*: Capital (à 20 fileri săptămânal) fl. 2036·90, Depuneri fl. 1130, Profit curat fl. 437·57. Profitul curat de sus rezultă din următoarele *venite*: Interese fl. 82·22, Scrisuale-penale fl. 53·11 și Taxe fondale fl. 418, minus *eșitele*. Interese de depuneri fl. 22·80, Regie fl. 92·96.

După cum se vede din datele de sus, s'a omis computarea de interese transitorii. Denumirea conturilor nu e tocmai corăspunzătoare, s. ex. între venite sunt „taxe fondale“ apoi scrisuale; tot termeni pe cât de neusitați, pe atât de obscuri.

„*Berzovia*“, asociațiune de economii și anticipațiuni ca însoțire, în *Jidovin*. Din bilanțul publicat notăm următoarele: *Active*: Cassa fl. 294·80 Capital neversat fl. 9457·96, Cambii fl. 43,350·55, Mobiliar fl. 243, Spese de fondare fl. 164·41, Spese de proces fl. 11·15, Acții de bancă fl. 400; *Passive*: Capital social fl. 25,000, Cambii reescomptate fl. 15,386, Depuneri fl. 10,474·84, fond de rezervă fl. 599·39, Profit fl. 2461·64, Contul: Profit și pierderi arată următoarele poziții: *Venite*: Procente (!?) fl. 4640·09, Provițiuni fl. 540·71, *Eșite*: Procente de depuneri fl. 768·62, Dare directă și dare de depuneri fl. 399·61, Procente de reescompt fl. 1,180·63. Alte spese fl. 370·30. Înainte de toate observăm, că ar fi fost consult ca în publicațiunea făcută în diare, să se numească firma însoțirii, căci altfel publicul e neorientat; nici noi nu am fi știut că ce fel de institut își publică bilanțul, dacă din întâmplare nu ne era cunoscut numele directorului Ogerlaci. Mai departe termenul de „Procente“ era mai bine înlocuit cu „Interese“. În fine bilanțul e scris de director, contabil, Direcțiune, Comitet de supraveghiere și de liquidatori (!?). Cu ce scop au scris aceștia din urmă? Noi cel puțin nu avem cunoștință, că „*Berzovia*“, de abia fondată ar fi în liquidare. Am rugă pe Domnii conducători să ne lămurească.

„*Sentinelă*“, institut de economii și credit ca societate pe acții, în *Satul-nou*. Din bilanțul încheiat cu 31 Decembre 1898 estragem următoarele: *Active*: Cassa fl. 1314·04, Cambii fl. 79,211·36, Imprumuturi ipotecare fl. 4,718, Avansuri pe efecte fl. 1,544, Efecte proprii fl. 1,338·37, Mo-

biliar fl. 658·86, Diverse conturi debitoare fl. 11,291·49: *Pasive*: Capital fl. 40,000, Depuneri fl. 45,806·66, Fonduri fl. 3,895·32, Dividende neridicate fl. 45·17, depozite de cassă fl. 588·97, Conturi creditoare fl. 139·99, Profit fl. 7,195·01, și profit transpus fl. 140·82; Totalul activelor fl. 100,076·12. — Contul profite și pierderi: *Venite*: Interese: fl. 12,921·16, Diverse fl. 139·73, Venit transpus fl. 140·32; *Esșite*: Interese de depuneri fl. 2,321·08, Salarii 1,880·01, Chirie, spese, porto fl. 909·92, Contribuțiune directă și de depuneri fl. 681·66, Amortisare de mobilier fl. 73·21, Profit 7,335·83; Venitul brut e fl. 13,201·71. — Adunarea generală (a III-a) e convocată pe 13 Februarie 1899 la 10 oare.

„*Cassa de păstrare din Sasca-montană*“. Bilanțul cuprinde următoarele cifre: *Active*: Cassa fl. 1827·98, Cambii fl. 51,925. Imprumuturi hipotecari fl. 32,238. Mobilier fl. 400. Diversi debitori fl. 4 44, Cassa (probabil Casă) societății Nr. 360 din Sasca-montană fl. 3,000, Spese de protest fl. 6·50; *Pasive*: Capital (rate vărsate) fl. 24,799·24, Fonduri fl. 4,934 75, Depuneri fl. 26,603·51, Interese transitoare fl. 1,264·35, Reescompt fl. 27,564, Dividende neridicate fl. 23·71, Cauțiune fl. 1,000. Diversi creditorii fl. 54·04, Profit fl. 3,158·32. *Contul profit și pierderi*: *Venite*: Interese de escompt fl. 3,186·71, Provisiuni fl. 1,745·47, Interese hipotecari fl. 2,083·53, Taxă de înscriere fl. 81·60, Interese de întârziere fl. 155·27, Competența de scris f. 133·70, *Esșite*: Tipărituri fl. 64·92, Chirie fl.—.02 cr., Competința de timbru fl. 9·94, Spese de manipulare fl. 133·15, Interese de depuneri fl. 849·99, Dare directă fl. 343·04, Interese de reescompt fl. 1898·28, Salare fl. 719·30, Dare de depuneri fl. 85·02, Porto, etc. fl. 144·30, Profit fl. 3,158·32. Ne surprinde chiria mică de 2 cr. După cum se vede această cassă de păstrare și-a alimentat în mod corect fondul de rezervă, care cu considerare la capitalul social și la scurtul timp de activitate a ajuns deja la cifra de aproape 5,000 fl., adică la a 5-a parte a capitalului social. Adunarea generală e convocată pe 20 Februarie 1899 la 9 oare a. m.

„*Racoțana*“, cassă de credit și economii în *Seica-mare*. Bilanțul conține: *Active*: Cassa fl. 210·29, Cambii fl. 18,383·46, Obligații fl. 30,810·54, Spese de fondare fl. 100. Mobilier fl. 200. Diversi debitori fl. 338; *Pasive*: Capital fl. 20,000, Fonduri fl. 2,003, Depuneri fl. 10,136·13, Reescompt fl. 14,885, Interese anticipate fl. 613·50, Profit fl. 2,404·66; *Contul profit și pierderi*: *Venite*: Interese fl. 3,128·77. Provisiuni fl. 1,084·45; *Esșite*: Interese de depuneri fl. 532·09, Salare, tipărituri, porto fl. 834·07, Contribuțiune directă și de depuneri fl. 314·40, Amortisări (din spese de fondare și mobilier) fl. 128, Profit fl. 2,404·66. Adunarea generală se va ține în 12 Februarie, la 10 oare a. m.

„*Cordiana*“, institut de credit și de economii, societate pe acții în *Fofeldea*. Contul Bilanțului: *Active*: Cassa fl. 228·58, Cambii fl. 51,072, Mobilier fl. 274, Diverse conturi debitoare fl. 10·74; *Pasive*: Capital fl. 15,000, Depuneri fl. 1,781·41, Reescompt fl. 20,442, Interese transitoare fl. 981·50, Diverse conturi creditoare fl. 11,308, Profit fl. 2,072·41, Contul profit și pier-

deri, *Venite*: Interese fl. 2,726·55, Provisiuni fl. 807·82; *Esıte*: Spese de fondare fl. 50·29, Amortisare din mobiliar fl. 30·87, Spese fl. 433·80, Interese (de cont curent, de capital social și de depuneri) fl. 827·61, Dare directă și de interese la depuneri fl. 119·38, Profit fl. 2,072·41. Acesta e *primul* bilanț al institutului „Cordiana“ înființat prin Domnul D. R. Cordescu; bilanțul ca atare se presintă bine. Adunarea generală e convocată pe 12 Februarie 1899, la 10 oare a. m.

„*Steaua*“, institut de economii și credit, societate pe acții în *Torontal Petrovose*lo. Bilanțul publicat conține: *Active*: Cassa fl. 1,104·40, Cambii fl. 30,387·50, Mobiliar fl. 172, Efecte fl. 211; *Pasive*: Capital fl. 12,212, Depuneri fl. 7,075·36, Cambii reescomptate fl. 9,044, Fondul de rezervă fl. 445·67, Interese transitoare fl. 471·42, Profit fl. 2,627·45. Contul profit și pierderi conține: *Venite*: Interese de escompt fl. 3,176·36, Provisiuni fl. 1823·88, Pro diversi fl. 911·94, Spese de fondare fl. 14·43; *Esıte*: Interese de reescompt fl. 855·50, Spese fl. 468·72, Salare fl. 987·86, Dare fl. 95·45, Dare de depuneri fl. 41·22, Scopuri filantropice fl. 35, Chirie fl. 100, Competința de timbru fl. 60·65, Interese de depuneri fl. 611·76, Amortisare de mobiliar fl. 43. Profit fl. 2,627·45. La compunerea bilanțului era cu cale a lua în combinațiune și darea după interesele de depuneri capitalisate, deoarece-ce și aceea cade în sarcina anului 1898. Mai departe interesele transitorii, în proporție cu interesele încassate, par a fi cam mici. I-a adunare generală e convocată pe 12 Februarie 1899, la 3 oare p. m.

„*Casa de păstrare în Mercurea*“, societate pe acții. Bilanțul conține: *Active*: Cassa fl. 1,897·36, Efecte fl. 3,598, Imprumuturi fl. 73,937·89, Timbre fl. 4·96, Interese restante fl. 233·40, Mobiliar fl. 563·95, Spese de fondare fl. 618·98; *Pasive*: Capital fl. 32,000. Fond de rezervă fl. 696·99, Depuneri fl. 43,943·96, Interese transitoare anticipate fl. 1,292·71. Diverse conturi creditoare fl. 193·70. Profit curat fl. 2,727·18; Contul profit și pierderi conține: *Venite*: Interese fl. 4,012·93, Provisiuni și taxe fl. 540·11, Venit dela vëndări de produse fl. 336·05; *Esıte*: Interese de depuneri fl. 1,269·51. Interesele fondului de rezervă fl. 38·49, Porto fl. 59·72, Chirie fl. 156, Contribuțiune fl. 100, Dare de depuneri fl. 126·98, Competința de timbru fl. 193·80. Amortisare (din mobiliar și spese de fondare) fl. 217·41, Profit curat fl. 2,727·18. Adunarea generală e convocată pe 12 Februarie 1899, la 11 oare a. m.

*

Incheierea anuală a băncii austro-ungare. În ședința din 9 Ianuarie a. c. a consiliului administrativ al băncii austro-ungare s'a stabilit bilanțul pentru anul 1898. Resultatul anului 1898 este cel mai favorabil dela 1895 încoace. Profitul curat se urcă la cifra de 7029 milioane fl., din care se va plăti o dividendă de fl. 44·10 pe acție, ceea-ce corespunde la 7·35%, ale capitalului social. Profitul curat al anului 1897 a fost cu 1208 milioane fl. mai mic, iar dividendă a fost numai fl. 38·60 sau 6·43%. În anul 1896 dividendă a fost 43·40, în anul 1895 însă 44·20. Deoarece-ce, conform contrac-

tului cu statul, în cas dacă acționarii ar primi mai mult de 7% ca dividendă, participă și statul la câștig, iar în anul acesta se plătesc 7.35% ca dividendă, vor participa prin urmare ambele guverne la o parte a câștigului. — Suma totală ce o primesc face 314.143 fl. În anul 1897, fiind dividendă sub 7%, statul nu a primit nimic; acesta a fost singurul cas dela reînnoirea privilegiului, în care statul nu a avut parte la câștigul băncii.

Din următoarea tabelă se poate vedea împărțirea profitului curat:

	1898	față de	1897
Total câștig curat	7.029,465.—	+	1.208,029.—
5% după capitalul social	4.500.000.—		
remân fl.	2.529,465.—	+	1.208,029.—
subtragând cuota fondului de pensii cu	101.178.—	+	74,750.—
remân fl.	2.428,286.—	+	1.133,279.—
completarea dividendei la 7%	1.800,000.—	+	504,993.—
remân fl.	628,286.—	+	628,286.—
Din aceștia are să primească statul jumătate	314,143.—	+	314,143.—
Prin urmare acționarii primesc:			
7% Dividendă	6.300,000.—	+	504,993.—
mai departe jumătatea profitului curat ce trece peste 7%	314,143.—	+	314,143.—
Profit transpus	14,054.—	+	5,007.—
total fl.	6.628,198.—	+	824,143.—
Dividenda în %	7.35.—	+	0.92.—

Partea statului în suma de fl. 314,143.—, precum și darea de bancnote de 5% în suma de fl. 214,683.—, care cade în sarcina anului 1898, se va detrage din împrumutul luat de stat în suma de fl. 80.000,000.—, reducându-se acesta dela fl. 76.092,545.— la fl. 75.563,718.—. Dividenda după cum am văzut face fl. 44.10; în contul ei s'au plătit deja 15 fl.; deci după adunarea generală se va plăti încă restul dividendei de fl. 29.10. ♂

*

„*Banca Națională a României*“ este convocată în adunare generală pe 21 Februarie a. c. Ordinea de zi este următoarea: Aprobarea bilanțului încheiat cu 31 Decembrie 1898; descărcarea consiliului de administrațiune de gestiunea sa; distribuirea beneficiilor rezultate conform bilanțului; alegerea unui director în locul D-lui Anton Carp, și a unui censor în locul D-lui Al. Vericean, ale căror mandate expiră la 31 Decembrie 1899. ♀

*

Mișcarea târgului de aur în Londra în 1898. Ofertul de aur în anul expirat a fost mare. Insemnate sume de Yen *) au sosit din Japonia. La început această monedă japoneză nu s'a primit, ci o însemnată parte a

*) Yen (Dollar) e unitatea monetară în Japonia, are 100 cents. Yen-ul de aur se bate în fineța $\frac{900}{1000}$ și în greutate de $1\frac{2}{3}$ grame. Se bat bucăți de 2, 5, 10 și 20 Yen. Yen-ul de argint e de fineța $\frac{900}{1000}$, greutatea 26.956 grame. Se bat bucăți à $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$ și $\frac{1}{20}$ Yen.

sumelor intrate s'a inapoiat. In fine in Martie, Banca Engliterei, prin o cumpărare, recunoscú pentru prima dată in mod oficios această monetă. India a cumpărat mari cantități de aur. Barele și monetele trimise in India ating cifra de L. 2.400,000. Cursul indic a fost constant, și in calcul mediu a stat la 1 sh $3\frac{15}{16}$ d. ca și in 1897; tot astfel și in anul expirat. Continentul (Europa propriu ȕisă) a cumpărat partea cea mai mare de aur. Rusia și America nordică au cumpărat mult in lunile Martie, August, Septembrie și Decembrie. Cel mai redus curs a fost in Aprilie (76 sh și $9\frac{1}{2}$ d.) și la inceputul lui Octobree, de aci incolo cursul s'a urcat prin aceea, că Banca Engliterei, pentru ca să-și asigure sume considerabile, a început a cumpăra. In genere prețel aurului de abia a atins prețel obținut in 1897. Cu toate acestea discontul Băncii Engliterei s'a schimbat mai des decât in anii precedenti. In calcul mediu a fost $3\frac{1}{4}\%$. Aurul sosit in Londra in anul 1897 arată o crescere in cantitate față de anul 1896. Deasemenea se observă o fenomenală crescere a cantității in 1898. Cel mai mult aur s'a importat din Africa sudică, care a devenit cel mai mare producent de aur. Totalul aurului importat in Londra in 1898, atinge suma de L. 15.850,000.

*

Agiul pentru plățile de vamă pro luna lui Ianuarie s'a stabilit in 20%. Până acum de un șir de ani, a fost $19\frac{1}{2}\%$.

*

Cursul de transformare. Comitetul bursei din Budapesta cu inceperea din 2 Ian. 1897, a stabilit următorul curs pentru transformarea nominalului efectelor, cari nu sunt emise in valuta austriacă sau de coroane: 1. fiorin de aur austriac sau ungar = 1 fl. 20 cr. v. a.; 1 marcă germană = 59 cr. v. a.; 1 franc ori 1 liră italiană = 48 cr. v. a.; 1 livre sterling = 12 fl. v. a. La efecte cari se emit in diferite valute sau feluri de bani, se va considera valuta, in care se plătesc cupoanele.

*

Asemnate de saline. Ministrul de finanțe al Austriei prin ordinațiunea sa din 30 Decembrie 1898 dispune: ca să se retragă din circulațiune asemnate de saline in valoare de 20 milioane fiorini; reducându-se astfel suma totală a asemnatelor de saline, aflătoare in circulațiune, la suma de $49\frac{1}{2}$ milioane fl. In modul acesta s'a redus datoria de saline cam la jumătate. Asemnatele de saline s'au emis mai întâiu la anul 1848, când Banca Națională austriacă a împrumutat guvernului austriac 30 milioane fiorini in formă de împrumut hipotecar pe salinele din Hallstadt și Ischl. Acest împrumut in fond se presentă in forma unei datorii flotante, și anume, se emiteau părți de asemnate, scadente in intervale de 4, 8 și 12 luni, cari se fructificau cu 5—6%, și cari se primiau drept bani la cassele statului, mai târziu însă se rescumperau numai prin banca ce le emitea. La inceput maximul asemnatelor in circulațiune s'a fost fixat la 30 milioane fl., aceste limite însă nu s'au observat și cu timpul s'au urcat la 80 milioane fl. In 1863 s'au regulat asemnatele de saline pe

cale legislativă, și atunci s'a fixat maximul la 100 milioane fl. Asemnatele de saline mai în urmă s'au adus în legătură cu notele de stat, și anume astfel, că se emit note de stat până la completarea sumei maxime, atunci, când asemnatele de saline în circulațiune nu ating cifra aceasta. Îndată ce se emit asemnate de saline, e a se retrage din circulațiune suma corespunzătoare în note de stat. Asemnatele de saline formează datoria specială a Austriei, și stau sub supraveghierea comisiunii pentru datoria statului. Cu ocaziunea regulării valutei s'a redus maximul asemnatelor de saline la 70 milioane fl. Reducerea lor la suma de astăzi s'a făcut prin întrebuintarea banilor cruțați, fără ca să fi fost necesitate de vr'o altă operațiune financiară. ♂

CRONICĂ.

Sibiu, 8 Febr. 1899.

Avis. Considerând că acum, la începutul anului, viața economică este mai agitată, și ofere un material mai vast și mai de interes pentru cetitorii acestei reviste, am dat fascicolului de față o extensiune mai mare, și vom urma tot astfel până după încheierea seriei adunărilor generale ale băncilor noastre. Ca prin aceasta să nu fim siliți a trece peste marginile bugetului nostru, vom reduce extensiunea fascicolelor, în aceeași măsură, în lunile de vară, când ni-se vor impune mai puține chestiuni de actualitate.

*

Reforma băncilor din provincie. Directorul general al cassei de păstrare centrale din Budapesta, Dl *Francisc Székely*, a ținut la 24 Ian. 1899 în clubul funcționarilor de bancă din capitală o conferență despre „*reforma institutelor de bani din provincie.*” Avem promisiunea unui corespondent din capitală al revistei noastre, că vom primi o traducere fidelă și autorizată a acestei conferențe de deosebit interes pentru băncile noastre. Însă și până când vom pute usă de această traducere, dăm — pe basa dărilor de seamă, apărute în ziare — un scurt resumat al discursului D-lui Székely.

Cei inițiați în afacerile băncilor provinciale știu, că pasivele lor (depositele și reescomptul), aproape fără excepție, au scadențe scurte, iar activele (pretensiunile ipotecare și cambiile) au scadențe lungi. Această împrejurare ușor ar pute deveni un pericol pentru țară. În cazul temerii de vr'un resboiu sau al unei crise mari economice, institutele din provincie, avisate fiind la propriile resurse, în lipsa sprijinului băncilor din capitală, ba poate chiar strimtorate fiind de acestea, prin detragerea creditului, în mare parte s'ar ruina. Institutele de bani din provincie cu finea anului 1897, afară de capitalul propriu și rezervele în sumă 110 milioane, mai administrează depozite în suma de 558 milioane fl. O crasă generală deci ar înghiți pe de o parte averea cruțată a sute de mii de familii, plasată în acți și depozite, iar pe de altă parte ar ruina alte sute de mii de debitori, cari n'ar fi în stare să-și achite

datoriile între împrejurări, când nu se capătă bani. De aci nervositatea publicului, când aude că a lichidat vre-o bancă, fie cât de neînsemnată. Pentru sanarea acestor rele Dl Székely propune: 1. Crearea unei *camere* a institutelor de bani din țeară, care să fie aleasă liber din partea participanților și să represinte o autoritate autonomă de control a institutelor de bani din provincie. 2. Să se întemeieze un fond al institutelor de bani din țară, administrat de aceasta cameră. Fiecare membru (institut) să contribuie la acest fond 5% din suma depozitelor sale spre fructificare. Acest fond ar atinge cifra de 25—30 milioane, și s'ar plasa numai în efecte publice, scrisuri fonciare și depozite la bănci, servind astfel ca rezervă permanentă a institutelor membrii, și ar sta totdeauna la dispoziție, când vr'un institut participant ar fi strimtorat. Această instituție ar ridica mult moralul casselor de păstrare, și ar pune o basă solidă desvoltării lor.

Vom reveni asupra acestor chestiuni de interes capital și pentru băncile noastre.

Crisa „Casei de păstrare galițiane“. Acest mare institut cu sediul în Leina (Lemberg), de câte-va săptămâni este bătuit de o crasă dintre cele mai serioase. Alarmați prin nisce sciri despre angajamentele mari și riscate ale institutului la unele întreprinderi industriale, deponenții lui au năvălit deodată asupra casselor institutului și au început în masse mari a-și ridica depunerile. Mulțămită rezervelor și legăturilor de cari dispune, Cassa de păstrare până astăzi a putut satisface pe deponenții săi, — ba până-ce nu i-s'a interzis de autoritățile publice, a lichidat chiar și depunerile legate de denunțare (resiliare, abdicere). Cu toate aceste publicul nu s'a liniștit, și institutul continuă a fi amenințat de un pericol foarte serios. Amintim acest cas, ca să servească ca memento institutelor noastre.

*

„Al cui e pământul, a aceluia e patriu“. Sub acest titlu „Erdélyi Gazda“ în Nr. 1 din a. c. publică un articol de fond din care pe scurt dăm următoarele:

Pământul ajunge în mânilor naționalităților străine, pentru-că din cauza crisei agrare, ce ține extrem de mult, și din alte cauze, clasa proprietarilor nu mai este în stare a-și susține pământul împovorat cu datorii, ci îl vinde celui-ce promite mai mult, fără considerare la aceea, dacă acela e Maghiar sau de altă nație! El voiesce să mântuiască ceva din ruinele averii sale, — vină-i ajutorul dela ori-cine.

În comitatele: Pojon, Nitra, Trencin, Șopron și Moșon, stau nelocuite curii enorme, în locul lor Prusiani, Boemi, Moravi, ș. a. și-au întocmit cătune. În Ardeal băncile romănescei adună posesiunile Maghiarilor ca să le folosească pentru întărirea naționalității lor. Până când pământul a fost în mânilor Maghiarilor, au infruntat furtunile veacuri de-arândul. Călcați în picioare, mai curând sau mai târziu, iar s'au recules, pentru-că pământul le-a dat putere nouă; însă nu va mai fi astfel, dacă odată vor pierde terenul de sub picioare. „Erd. G.“ întrebă deci: ce e de făcut? Și răspunde, că statul și

societatea maghiară nu trebuie să stea cu mâinile încrucișate, ci să-și adune toate puterile pentru a putea mântui ce e de mântuit. Deposedările din partea vestică a țerei, deși îi neliniștesc, au totuși și partea lor bună. Străinii vin cu capital mare, și împământenesc economia intensivă, învață limba, iubesc națiunea maghiară și se prefac cu timpul în membri folositori ai acesteia. Mult mai triste sunt stările din Ardeal. Aici curge o luptă fără sânge, dar cu atât mai turbată în contra elementului maghiar, o luptă nutrită de dincolo de munții Predealului, — și posesiunile ocupate de băncile românesce sunt pierdute pe veci pentru națiunea maghiară. Aici să se înceapă reacțiunea cea mai energică, pentru-că altfel mai curând sau mai târziu vor pierde Ardealul, care de veacuri a fost susținătorul statului maghiar. „Erd. G.“ vorbește apoi de lupta agresivă ce o poartă statul german în contra Polonilor din Posen prin *banca de rente*, ajutată de stat cu 10 milioane marce, ca prin sprijinul ei să deposedeze pe Poloni, înlocuindu-i cu elemente germane. Acest sistem de luptă, început de Bismarck, crede, că ar fi potrivit și aici, dar numai pentru apărarea posesiunilor maghiare. Ceea-ce însă în Germania face statul, aici trebuie să înceapă societatea. Spre acest scop ar fi mai acomodată o „*Bancă ardeleană de rente*.“ Trebuie să-și dea partea sa: statul, instituturile de bani și „Emke“, care nu și-ar putea folosi mai bine decât în modul acesta capitalul său de 1½ milion. Banca aceasta ar cumpăra posesiunile, pe cari proprietarii maghiari nu le mai pot susține, și le-ar împărți între proprietarii mijlocii și mici, cari să le plătească apoi prin amortisare. În acest chip s'ar putea face mult și pentru sanarea emigrării Săcuilor, dându-li-se tot ajutorul posibil, ca să rămână aici. Reuniunea agricolă ardeleană încă trebuie să favorizeze înființarea numitei bănci în scopul mântuirii pământului transilvan din mâni străine. „Erd. G.“ încheie cu cuvintele: „Periculum in mora.“

*

Nouă bancă săsească în Brașov. Concetățenii nostri sași nu încetează a căuta și afla noue căi pentru a se întări din ce în ce mai mult pe terenul economic. În zilele trecute vr'o 25 fruntași din toate clasele societății săsești din Brașov au lansat un „Prospect“ pentru întemeierea unei bănci sub firma „*National-Bank, Actiengesellschaft*“ cu un capital de fl. 100,000.—, împărțit în 1000 de acțiuni à fl. 100.—. Societatea aceasta, chieată „a promova nisuințele economice și culturale ale poporului săsesc“, cum ne spune „Prospectul“, se va ocupa cu toate operațiunile de bancă, și existența și prosperarea ei pare cu atât mai mult asigurată, cu cât fundatorilor li-a succes a câștiga pentru conducere pe șefii casei de bancă Nussbächer & Beer, bărbați cu bogate experiențe și cunoscințe pe terenul afacerilor de bancă. Ultimul termin pentru încheierea subscripțiunei este stabilit pe 28 Februarie a. c.

o

Cu privire la acest nou institut ni-se scrie din Brașov următoarele:

Sașii din Brașov posed o cassă de păstrare fondată la 1835, prin urmare este cea mai veche din toată Ungaria. În urma neînțelegerilor din urmă

ivite între fruntașii sași, bătrânii au ramas ei stăpâni asupra casei de păstrare. Tinerii, adecă: *verđii*, ca să nu depindă de bunul plac al bătrânilor, vreau să-și facă singuri o bancă. Aceasta va fi al șeselea institut de bani în Brașov.

*

Monete în valuta de coroane. Conform conspectelor oficiale s'au bătut în Austro-Ungaria, până la finea anului 1897 următoarele monete în valuta de coroane:

În *Ungaria*:

14.170,518	piese à 20	coroane	= fl.	141.705,180
2.363,097	" "	10 "	= "	11.815,485
60.000,000	" "	1 "	= "	30.000,000
54.000,000	" "	20 fileri	= "	5.400,000
72.000,000	" "	10 "	= "	3.600,000
212.355,580	" "	2 "	= "	2.123,555
36.469,158	" "	1 "	= "	182,345

În 1898 s'au bătut până la finea lui Novembre:

1.190,892	piese à 20	coroane	= fl.	11.908,920
108,753	" "	10 "	= "	1.087,530
13.325,585	" "	2 fileri	= "	133,255
1.111,574	" "	1 "	= "	5,558

În total s'au bătut deci în Ungaria fl. 166,517.115 în aur, și anume 16.361,410 piese à 20 coroane, și 2.471,850 à 10 coroane; în argint 60 milioane à 1 coroană, în valoare de fl. 30 milioane; în fine 389.261,897 piese de nickel și bronz în valoare de fl. 11.444,752. Valoarea totală a monetelor bătute în Ungaria se urcă la fl. 207.961,867.

În *Austria* s'au bătut până la finea anului 1897:

29.505,147	piese à 20	coroane	= fl.	295.051,470
2.014,004	" "	10 "	= "	10.070,020
98.687,500	" "	1 "	= "	49.343,750
126.000,000	" "	20 fileri	= "	12.600,000
168.000,000	" "	10 "	= "	8.400,000
286.548,000	" "	2 "	= "	2.865,480
136.722,000	" "	1 "	= "	683,610

În 1898 s'au bătut până la finea lui Octobre:

1.810,760	piese à 20	coroane	= fl.	18.107,600
4.793,500	" "	10 "	= "	2.396,750
9.607,500	" "	2 fileri	= "	96,075
6.780,000	" "	1 "	= "	33,900

În Austria s'au bătut deci în total: fl. 323.229,090 în aur, fl. 51.740,550 în argint, iar în nickel și bronz fl. 24.679,065, total în valoare de fl. 399.648,705. Austria și Ungaria împreună au bătut prin urmare în valută de coroane, monete în valoare de fl. 607,6 milioane sau 1215 milioane coroane. *

*

Cupoane stinse. Toate cupoanele dela *împrumutul de stat turcesc*, cari nu s'au prezentat spre rescumpărare în intervalul de șese ani, computați dela scadența cuponului, — conf. §. 5 art. V al decretului imperial ot. din 8/20 Decembre 1881 — se sting. Prin urmare cupoanele cu scadența 1/13 Septembrie 1893, neincassându-se până la 12 Martie 1899, — se sting.

Scrisuri fonc. „Albina“ de 5%₀ (fiorini). Cupoanele per 1 Iulie 1899, dela scris. fonc. sortate în 1 Iulie 1898 și nerescumperate până la 1 Ianuarie 1899 se sting, adecă se subtrag din nominalul scris. fonc. sortat.

*

Coale noue de cupoane. Cuponul ultim al emisiunii din 1888 a oblig. de 4¹/₃ % ale c. f. ung. de st. (arg.) a expirat în 2 Ianuarie 1899, prin urmare dela această scadență începând, se vor extrada coale noue contra talonului. Procurarea coalelor se poate face și prin Inst. de cred. și de economii „Albina“ din Sibiu. ○

*

Noue bilete de bancă în Rusia. Banca rus. imperială a pus în circulație noue bilete de bancă de câte 100 ruble. Acestea sunt mai înguste și mai lungi decât cele vechi, așa că de două ori îndoite se pot așeza într'un portofoliu de format comun. Fața acestor B., de culoare portocalie, poartă chipul împărătesei Caterina II, dosul de culoare vînător-verzie ofelită. Triunghiul deadreapta biletelor este alb și, afară de număr, poartă portretul împărătesei amintite, în marca hârtiei. Pe partea aceasta a biletului nu este permis să se scrie nimic; bilete cu atari semne nu se primesc drept plată, și se rescumpără numai din partea băncii imperiale rusesci din Petersburg. ○

ÎNVĂȚĂMÎNT.

Reorganizarea învățământului comercial în România. „Creditul“ din Bucuresci află, că o comisiune compusă din DD. C. Dumitrescu-Iași, profesor universitar, M. Brătilă, directorul școalei de comerț gradul II din Bucuresci și Hazu, inspector al învățământului profesional, a fost însărcinată cu elaborarea unui proiect referitor la reorganizarea școalelor comerciale din România. Conform lucrării alcătuite de unul din membrii acestei comisiuni, învățământul comercial se va face după un anumit plan 1. în școale elementare de comerț și în cursuri comerciale de seară și de Duminecă, de gradul elementar, și 2. în școale de comerț superioare, și în cursuri libere de seară și de Duminecă, de gradul superior. Cele dintâi școale și cursuri se vor deschide în toate comunele urbane, iar cele din urmă în orașele principale din țeară, potrivit trebuințelor constatate, și în măsura în care personalul didactic necesar va fi disponibil. *

○

LITERATURA ECONOMICĂ.

Anuar financiar și economic pro 1898. Revenim la anuarul dlui Petrescu, a cărui aparițiune am anunțat-o deja în numărul din urmă. Din tabela statistică care presintă totalitatea bilanțurilor institutelor de credit, compunem următorul bilanț general al băncilor noastre cu finea anului 1897:

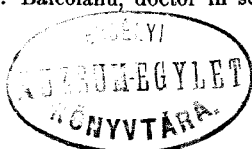
<i>Active.</i>		<i>Passive.</i>	
Numărar	fl. 314,462.—	Capital	fl. 4.178,252.—
Escompt	" 12.718,937.—	Fond de rezervă	" 1.160,295.—
Hipotecare, etc.	" 9.478,193.—	Fond de pensuni	" 211,153.—
Lombard	" 170,512.—	Depuneri	" 14.375,494.—
Realități	" 615,874.—	Scrisuri fonciare	" 2.201,100.—
Capital nevărsat	" 54,081.—	Lombard	" 29,100.—
Diverse	" 1.311,859.—	Reescompt	" 2.813,634.—
Efecte	" 1.552,541.—	Diverse	" 680,742.—
		Profit	" 566,689.—
Total	fl. 26.216,459.—		fl. 26.216,459.—

Cea mai mică dividendă a fost 5%, cea mai mare 16%. Dividenda medie a tuturor băncilor e de 6.08%. Totalul revirementului a fost fl. 130.816,112.— După aceste fie-ne permis a face unele mici observări referitoare la cuprinsul anuarului financiar pro 1898. Înainte de toate remarcăm, că acest anuar nu este un compas în înțelesul strict al cuvântului, ci conține afară de datele statistice o mulțime de materii, cam neobicinuite în asemenea publicațiuni. (Anuarul propriu zis se estinde pe 98, iar partea literară pe 113 pagini). În partea primă sub numirea „Datul lunilor (?) pe anul 1899“ conține un călindar necomplet, care după-cum credem, nu e de folos, și s'ar fi putut elimina. Partea statistică cuprinde aproape toate datele, ce se recer la un compas, afară de cursul acțiilor. Acesta încă ar trebui considerat, deoarece publicul în mare parte e neorientat cu privire la prețul acțiilor. Prin această întregire domnul autor ar face bun serviciu publicului și băncilor. Fondul de rezervă e amintit și în bilanț și în text. Cine se orientează asupra unei bănci, de sigur, în prima linie, cetesce bilanțul, și aici nu-i poate scăpa din vedere fondul de rezervă. Repetirea prin urmare este de prisos. Unele date nu sunt complete, astfel d. ex. la pag. 1 nu se amintesc, că scrisurile fonciare ale „Albinci“ în florini nu se mai emit, ci emisiunile noue se fac numai în coroane, cu cuponi per Aprile—Octobre, care împrejurare pentru public e de interes. Trecând preste partea literară, fără a face de astădată vr'o observare, dăm de tabela „Taxe de timbru“. Scala I se intitulează „pentru polițe“; Scala II „pentru documente“. Acestea numiri pot se cauzeze mari confusii. Așa d. ex. o poliță cu scadență de peste 6 luni, nu cade sub timbrare după scala I. Tot după această scală însă sunt a se lua și competențele la lombarduri, a căror scadență nu trece peste 6 luni. Apoi numirea „documente“ e foarte vagă. Și în fine, dacă s'a publicat scala I și II, de ce nu se publică și scala III, căci și această scală află aplicare la afacerile băncilor, d. ex. competența după acțiile la purtător se plătesce după această scală. În fine, revenind la tabela statistică, observăm între „Active“, în a treia coloană de cifre: „Hipotecare și altele“. Acestea „Altele“ trebuiau puse sub rubrica „Diverse“, care s'a deschis în coloana a șaptea. Altfel anuarul se presintă foarte bine, și față cu anii trecuți arată progres în privința arangerii materialului statistic și a împărțirii băncilor. O novațiune binevenită este completarea anuarului cu societățile comerciale.

♂

Reviste economice.

„Economia națională“, cea mai vechiă și valoroasă revistă economică, statistică și financiară la noi la Români, a publicat în zilele din urmă fasc. 12 pro 1898, cu care își încheie anul XXII; fondator și director al revistei este: dl Petre S. Aurelianu, membru Academiei române; prim-redactor: C. I. Băicoianu, doctor în științele economice și finan-

ciare; revista dispune de distinși colaboratori, specialiști români și străini, între cei din urmă: profesori dela universitățile din München, Berlin, Strassburg, Breslau, Liège și Paris. Cu anul 1898 aceasta revistă a început o serie nouă, care se prezintă în toată privința și ca fond și ca formă într'un mod cât se poate de vrednic. Din prețioasele materii tratate în anul 1898 însemnăm pe cele următoare, de interes special pentru progresul economic al României: Studii asupra legii minelor, de C. Alimăneșteanu. Învățământul comercial, de Th. Ștefănescu, C. Neamțu și I. G. Munteanu. Burse pentru practica comercială în străinătate, de Hazu. Hergheia noastră, de Rod. Cum stăm cu viticultura? de G. Nicolescu. Constanța Port-franc, de C. R. Geblescu. Plutăria pe Bistrița, de D. G. Ionescu. Studii asupra tipurilor de oi ce se află în Dobrogea și în special în jud. Constanța, de N. Filip. Sistemul de imposte în România, în epoca Fanarioților, de L. Colescu. Asociațiunile sindicale pentru exploatarea petrolului, de C. R. Mircea. O pagină din istoria relațiilor noastre vamale cu Austro-Ungaria, de C. I. Băicoianu. Farmaciile populare, de V. I. Radu. Repausul de Duminică, de A. D. Damianoff. Chestiunea pomologică în România, de D. I. Ionescu. Apa orașului București, de C. Bottea, ș. a. — „Economia națională“ apare lunar în București și costă pentru țeri străine 30 lei pe an. Pentru tot ce privește redacția și administrația, a se adresa la dl C. I. Băicoianu, strada sf. Spiridon, Nr. 31 bis. (nt.)

„**Creditul**“, șiar al intereselor economice: finanțe, comerț, industrie, agricultură, apare odată pe săptămână în București sub direcția dlor Chr. D. Staicoviciu și Ulpiu Hodoș; în luna Ianuarie au apărut Nr.ii 51—54 cu un bogat și interesant cuprins, din care remarcăm: „Insuficiența comptabilității în administrațiunile publice“ din Nr. 53, și „Remunerația capitalului“ din Nr. 54. Din foaia aceasta au apărut în anul trecut Nr. 1—50, cuprinzând în total preste 250 articole de interes economic.

„**Curierul financiar**“, organ pentru economie politică, finanțe, industrie, comerț și lucrări publice; apare odată pe săptămână în București sub direcțiunea dlui M. Minoviciu. În Ianuarie au apărut Nr.ii 1—4, cuprinzând diferite articole interesante, din cari remarcăm: Marina română de comerț (Nr. 1). Budgetul României pro 1899—1900 (Nr. 2—4).

„**Amicul agriculturului**“, revistă agricolă, comercială, industrială și economică, organ al societății tinerilor agronomi „Progresul Agriculturii“, al societății agricultorilor practici, absolvenți ai școalelor practice de agricultură și al societății mecanicilor agricoli din România. Director: *Nicolae N. Andronescu*. Apare în București de două ori pe lună. Abonament pe an 10 lei. Pentru învățători și mecanici 6 lei. Pentru școlari 4 lei. Redacția: Str. Eroului Nr. 10. — Nr. 1 din anul curent (X) are sumarul următor: Dece ani. Cronica din țară. Cronica din afară. Anul 1898 din punctul de vedere financiar. Grădinile peisagere. Societatea anonimă metalurgică. Sciri. Carnetul bunului cultivator. Diverse. Publicațiuni și anunțuri. — Nr. 2 cuprinde: Cronica. Revista economică a anului 1898. Școlile tehnice în statele unite. Grădinile peisagere (urmare). Luminarea fermelor. Presiunile mari în locomotive. Carnetul bunului cultivator. Diverse. Posta redacției. Publicațiuni și anunțuri.

„**Revista pădurilor**“, organul societății „Progresul silvic“, fondată în anul 1886, apare odată pe lună sub îngrijirea unui comitet de redacțiune sub presidența dlui I. Kalinderu. București, str. Știrbei-Vodă Nr. 3. Prețul 12 lei pe an. Nrul pe Ianuarie 1899 are următorul *sumar*: Pădurile și clima (urmare) de I. P. Chihaia. Amenajarea pădurilor din munți (urmare), de N. D. Manolescu. Gestiunea silvică (urmare), de B. N. Pretorianu. Cultivarea esteticului în silvicultură, de Amicul pădurilor. Voiagiul unui stagiar silvic la Viena, de Virgiliu Stoicescu. Jurisprudența forestieră, de B. N. Pretorianu. Legislațiunea corecțiunii torenților în Austria (urmare), de B. D. Neagoe. Informațiuni.

Bibliografie.

„**Enciclopedia Română**“. Această mare publicațiune, care se editează din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“, cuprinde între altele și un material foarte vast și interesant din diferitele ramuri economice, și astfel este de interes deosebit și pentru cetitorii revistei noastre. Între titlul acestei publicațiuni

găsim întreaga nomenclatură economică, și ne putem orienta la tot momentul asupra tuturor chestiunilor de economie politică și rurală, de comerț și finanțe, precum și de jurisprudență și legislațiune referitoare la economie, cu un cuvânt asupra tuturor materiilor economice, și astfel, în vederea lipsei totale a unei literaturi economice române, și a pregătirilor insuficiente ale publicului nostru pe teren economic, opera Asociațiunii cu drept cuvânt se poate numi un manual indispensabil atât pentru institutele noastre, cât și pentru particulari cari se ocupă cu vre-un ram al economiei. „Enc. Rom.“ a înaintat până la litera *E* (13 fascicule de câte 100 pagini) și cuprinde peste 30.000 articole, dintre cari multe sunt împodobite cu harte și ilustrațiuni excelente. Publicațiunea se va termina în decursul anului 1900, și se poate procura (dela editorul W. Krafft în Sibiu) în fascicule à fl. 1, ori în tomuri complete de câte 10 fascicule, cu prețul de fl. 10.—, resp. legate în scoarțe elegante cu fl. 11.60. Abonamente se primesc numai pentru publicațiunea întreagă, iar prețul de prenumerare se poate achita și în rate, anticipativ pentru cel puțin câte un tom.

„**Convențiunile de comerț**“, convențiunile pentru protecțiunea mărcilor de fabrică și de comerț, și convențiunile pentru reprimarea falselor indicațiuni asupra provenienței mărfurilor, actualmente în vigoare între România cu statele străine, Tarifa generală a drepturilor de vamă stabilită prin legea din 25 Iunie 1895, cu modificările aduse prin legile din 19 Decembrie 1893 și 31 Martie 1895, și cu indicarea schimbărilor aduse prin convențiunea comercială cu Turcia din 1897, taxa de $\frac{1}{2}\%$, legea asupra mărcilor de fabrică și de comerț, legea pentru încurajarea industriei naționale, legea asupra comerțului ambulant și regulamentele acestor legi“, publicate sub auspiciile ministeriului afacerilor străine, de *Constantin Brăileanu*, șef de birou în ministeriul afacerilor străine, București, 1898. Ediț. autorului, tip. C. Göbl; 284 pag., prețul 6 lei.

„**Correspondența comercială**“, modele de scrisori relative la actele principale ale comerțului, de *Alexandrina Tomescu*, București, 1898; ediț. autoarei, dep. Libr. Léon Alcalay, 117 pag., prețul L. 1.25.

Handbuch der politischen Oekonomie, de Dr. Gustav v. Schönberg. 732 pag. Tübingen, librăria H. Laup.

Die Zukunft der Türkei, Dr. Emin Efendi Mehemed, 40 pag., Berlin, Fr. Luckhardt.

*

○

Trageri la sorti în Ianuarie 1899.

Losuri de stat din 1854. La tragerea din 2 Ianuarie s'au tras următoarele 69 Serii: 10, 24, 89, 173, 225, 254, 294, 550, 562, 593, 623, 777, 790, 804, 914, 937, 973, 1097, 1107, 1198, 1305, 1335, 1358, 1518, 1582, 1601, 1629, 1644, 1696, 1725, 1750, 1766, 1777, 1831, 1856, 2024, 2113, 1248, 2227, 2236, 2334, 2432, 2534, 2552, 2736, 2745, 2798, 2808, 2832, 2880, 2894, 2920, 2925, 2951, 3023, 3201, 3373, 3399, 3485, 3571, 3638, 3650, 3680, 3703, 3745, 3755, 3809, 3936, 3973. Tragerea de câștiguri se va face în 1 Aprilie 1899.

Losuri-Credit din 1858. În 2 Ianuarie 1899 s'au tras următoarele 34 Serii: 252, 470, 509, 558, 573, 644, 729, 753, 764, 1032, 1115, 1357, 1415, 1670, 1756, 1857, 2200, 2312, 2517, 2581, 2613, 2945, 3013, 3044, 3047, 3054, 3299, 3332, 3355, 3375, 3437, 3682, 3963, 3998, dintre cari cu câștiguri mai mari s'au tras următoarele: Seria 470 Nr. 92, Seria 3054 Nr. 26, Seria 3437 Nr. 47 cu câte fl. 1000; Seria 1415 89, Seria 1857/87, Seria 3682/40 cu fl. 1500; Seria 3013/48, Seria 764/11 cu câte fl. 2000; Seria 1670/59, Seria 3299/72 cu câte fl. 5000; Seria 3047/74 cu fl. 15,000; Seria 3047/19 cu fl. 30,000 și Seria 3963/42 cu fl. 150,000. Afară de acestea s'au mai făcut 35 câștiguri de câte fl. 400; iar restul din Seriiile notate s'au tras cu câștigul minimal de câte fl. 200. Plata se face la 1 Iulie 1899. Proxima tragere la 1 Iulie 1899.

Losuri crucea roșie austr. Tragerea din 2 Ianuarie 1899. A. La tragerea de premii s'au sortit următoarele: cu fl. 50: Seria 504/36, 673/43, 1690/13, 2027/43, 2748/3, 2002/33, 3076/12, 4484/39, 5518/15, 6029/35, 8183/12, 9907/44, 9965/22, 10680/29 și 11522/30;

cu fl. 100: Seria 271/27, 1242/37, 1792/31, 2341/14, 3604/5, 7767/47, 7946/18, 8103/18, 8217/28, 8275/26, 8835/9, 9188/12, 9917/1, 10130/34, 11267/32; cu fl. 1000: Seria 11611/18 și cu fl. 35,000 Seria 2891/17. Aceste câștiguri se plătesc în 5 Ianuarie 1899 contra restituirii losului original și a cuponului de premii. B. La tragerea de *amortisare* au eșit următoarele 30 Serii: 1024, 1148, 1215, 1855, 1858, 2567, 3018, 3095, 3842, 4302, 4652, 4842, 4917, 5797, 6046, 6183, 6763, 7296, 7614, 8602, 8641, 8828, 8999, 9118, 9635, 9763, 9881, 10415, 11299, 11379. Cele 1500 losuri cuprinse în aceste 30 Serii se vor plăti cu câte fl. 14.— cu începere din 5 Ianuarie 1899. Cupoanele de premii ale acestor losuri se restituie (detașate) proprietarului, cu care va participa la tragerile de premii.

Losuri pentru regularea Dunării din 1870. La tragerea din 2, 3 și 4 Ianuarie 1899 s'au sortit următoarele câștiguri principale: Nr. 23179 cu fl. 4000; Nr. 54626 cu fl. 20000; Nr. 169368 cu fl. 8000; Nr. 207137 cu fl. 1000 și Nr. 222205 cu fl. 80000; iar alte 4479 numere cu câte fl. 100.

Losurile jurnalistilor din Ungaria. La sortarea din 4 Ianuarie a. c. s'au tras următoarele câștiguri mai mari: Seria 8753/34 cu 20000 cor.; Seria 3345/3 cu 1000 cor.; Seria 6755/8 cu 500 cor.; Seria 1801/61, Seria 6431/42 câte 250 cor.; Seria 3191/14, Seria 3641/42, Seria 4830/12, Seria 5708/78 și Seria 6982/87 câte 100 cor. S'au mai tras 20 câștiguri à cor. 50; 50 câștiguri de câte 10 cor. și 200 câștiguri de câte 5 cor. — La a doua tragere din 17 Ianuarie 1899 s'au tras următoarele câștiguri principale: Seria 2003 Nr. 39 cu cor. 20000; Seria 7975 Nr. 15 cu cor. 1000; Seria 7989 Nr. 36 cu cor. 500; Seria 4078 Nr. 85 și Seria 8814 Nr. 29 cu câte 250 cor.; Seria 335 Nr. 79, Seria 1139 Nr. 56, Seria 4062 Nr. 36, Seria 7285 Nr. 23 și Seria 7776 Nr. 87 cu câte 100 cor. Afară de aceste s'au mai tras 20 câștiguri à 50 cor., 50 câștiguri à 10 cor. și 200 câștiguri à 5 cor. — La tragerea a treia din 26 Ianuarie 1899 s'au tras următoarele: Seria 5360 Nr. 85 cu cor. 20000; Seria 6488 Nr. 29 cu cor. 1000; Seria 3447 Nr. 47 cu cor. 500; Seria 5518 Nr. 71 și Seria 6562 Nr. 69 cu câte cor. 250; Seria 83 Nr. 92, Seria 1455 Nr. 53, Seria 3956 Nr. 86, Seria 5578 Nr. 91 și Seria 7631 Nr. 57 cu câte cor. 100, și în fine 20 câștiguri à cor. 50, 50 câștiguri à cor. 10 și 200 câștiguri à cor. 5.

Losuri de ale institutului de credit fonc. austr. de 3%. La sortarea din 5 Ianuarie 1889 s'au tras următoarele 8 Serii spre amortisare: Seria 26, 2605, 5619, 6646, 6895, 7056, 7408 și 7672. Losurile cuprinse în aceste serii se vor rambursa la 1 August 1899 cu câte fl. 100 fără detragere, primind proprietarul pe lângă număr și un talon provădit cu același număr și serie, cu care participă la toate tragerile de câștiguri. Cu câștiguri mai mari s'au tras următoarele Losuri: Seria 524 Nr. 39 și Seria 1806 Nr. 50 cu câte fl. 1000; Seria 3215 Nr. 12 cu fl. 2000 și Seria 3101 Nr. 50 cu fl. 50,000, iar celelalte cu câte fl. 200.

Losuri Salzburg. La tragerea din 5 Ianuarie 1899 s'au tras următoarele câștiguri principale: cu fl. 100: Nrii 14993, 45022, 52265, 74256; cu fl. 500: Nrii 21424, 36877, 73341; cu fl. 1000: Nrii 4159, 30941, și cu fl. 25000: Nr. 77987. Celelalte cu câte fl. 30. Rambursarea în 5 Iulie 1899, — proxima tragere în 5 Ianuarie 1900.

Losurile instit. de credit fonc. ung. 4%. In 14 Ianuarie s'au tras următoarele câștiguri principale: Seria 180 Nr. 5 cu fl. 50000; Seria 625 Nr. 85 cu fl. 1500; Seria 1093 Nr. 80, Seria 2250 Nr. 100 și Seria 2332 Nr. 34 cu câte fl. 1000. Plata se face la 15 Aprilie 1899. — Obligațiunile trase la sorti se vor schimba cu altele, provădute cu același număr și serie, cu cari se participă la toate tragerile de câștig următoare.

La tragerea de *amortisare* au eșit la sorti următoarele 13 Serii: 338, 361, 891, 1240, 1686, 1857, 1939, 2049, 3068, 3138, 3513, 3628 și 3999. Rambursarea celor 1300 obligații cuprinse în aceste 13 Serii se va face la 15 Aprilie 1899 cu câte fl. 100.—, fără detragere, primind proprietarul un cupon de premii, cu care participă la tragerile ulterioare de câștig.

Losuri sârbesci (tabac) de 10 franci. La tragerea de premii din 14 Ianuarie 1899 s'au sortat următoarele câștiguri principale cu câte 50 franci: Seria 1170 Nr. 12, Seria 1486 Nr. 16, Seria 2337 Nr. 71, Seria 2581 Nr. 44, Seria 2889 Nr. 80, Seria 3614

Nr 22, Seria 3673 Nr. 16, Seria 4111 Nr. 27, Seria 5217 Nr. 49, Seria 5478 Nr. 48, Seria 6018 Nr. 7, Seria 6172 Nr. 33, Seria 7370 Nr. 54, Seria 7806 Nr. 91 și Seria 9410 Nr. 88. Cu **franci 100**: Seria 816 Nr. 5, Seria 1803 Nr. 6, Seria 3469 Nr. 80, Seria 4695 Nr. 6, Seria 5426 Nr. 99, Seria 6960 Nr. 89, Seria 7600 Nr. 10, Seria 7851 Nr. 69, Seria 7888 Nr. 36 și Seria 9552 Nr. 52. Cu **franci 500**: Seria 6006 Nr. 49 și Seria 6189 Nr. 80. Cu **franci 100000**: Seria 9021 Nr. 26. De plată în *15 Februarie 1899*. Cuponul de premiu detașat se restituie proprietarului și va participa la tragerile de amortisare.

Spre *amortisare* s'au tras următoarele 15 Serii cu câte **franci 13**: Seriile 723, 1299, 2423, 2826, 3131, 3160, 3218, 3939, 4030, 5002, 5934, 6157, 7723, 8230 și 9132. Cuponul de premiu detașat participă la tragerile de premii. — Proxima tragere la *13 Mai 1899*.

Losuri sêrbesci de 2% à franci 100 din anul 1881. La 14 Ianuarie 1899 s'au tras următoarele 17 Serii: 415, 874, 1192, 1230, 1803, 2225, 2329, 4246, 4513, 4594, 4606, 4959, 4981, 5103, 5239, 5244 și 6313, dintre aceste cu câștiguri mai mari, următoarele: Seria 874 Nr. 12 cu **franci 10000**; Seria 1230 Nr. 26, Seria 4246 Nr. 10 și Seria 4959 Nr. 44 cu **franci 500**; Seria 2225 Nr. 11 cu **franci 90000**; Seria 2225 Nr. 18 și Seria 4246 Nr. 29 cu câte **1000 franci**; Seria 2329 Nr. 30 și Seria 4959 Nr. 27 cu **franci 275**, și Seria 4959 Nr. 32 cu **franci 3500**. Toți ceilalți numeri cuprinși în seriile de sus s'au tras cu **franci 100**. Rambursarea se face la *14 Februarie 1899*.

Losuri Salm-Reifferscheid. În 15 Ianuarie 1899 s'au tras următoarele câștiguri mai mari: à fl. **100** v. c.: Nrii 14998, 16376, 18614, 26460, 49868, 51172, 60376, 68396, 75805, 84670, 92479, 94631 și 96537; à fl. **120** v. c.: Nrii 12799, 16456, 38056, 43608, 53054, 62041, 86681 și 93538; à fl. **200** v. c.: Nrii 35046, 49461, 50582, 80363; à fl. **400** v. c.: Nrii 23478 și 88587; cu fl. **2000** v. c.: Nr. 90882; cu fl. **4000** v. c.: Nr. 38954, și cu fl. **40000** v. c.: Nr. 51761. Alte 1150 Losuri câștigă câte fl. **60** v. c. Se rambursează în *15 Iulie 1899*; proxima tragere tot atunci.

Losuri hipotecare ung. de 3%. La tragerea din 25 Ianuarie 1899 s'au tras următoarele câștiguri mai mari: Seria 203 Nr. 85, Seria 291 Nr. 52, Seria 454 Nr. 8, Seria 470 Nr. 41, Seria 563 Nr. 11, Seria 652 Nr. 74, Seria 685 Nr. 65, Seria 836 Nr. 86, Seria 909 Nr. 14, Seria 1179 Nr. 27, Seria 1239 Nr. 14, Seria 1271 Nr. 53, Seria 1498 Nr. 75, Seria 1673 Nr. 83, Seria 1734 Nr. 57 cu câte **400 cor.**; Seria 858 Nr. 29, Seria 1587 Nr. 73, Seria 2660 Nr. 89 cu câte **2000 cor.**; Seria 2985 Nr. 43 cu **5000 cor.** și Seria 3308 Nr. 91 cu **20000 cor.** Rambursarea acestor câștiguri se face la 25 Aprilie 1899, iar obligațiile (losurile) sortate se schimbă cu altele purtând aceiași serie și număr, cari vor circula până la tragerea de amortisare. — *La sorțirea de premii s'a tras Seria 1219 Nr. 1—100*. Losurile cuprinse în această serie primesc premiul de câte 20 cor.

Scrisuri fonciare. În Ianuarie 1899 s'au mai sortat *Scrisuri fonciare de 4%*, *Banca comercială ung.* din Budapesta. Rambursarea se face la 1 August 1899. Scrisuri fonciare de ale *Institutului fonciar din Sibiu* și anume: emisia III. d. a. 1881—87 se rambursează la 1 Maiu 1899; emisia IV la 1 August 1899, emisia V la 1 Iunie 1899 și emisia VI se rambursează la 1 Martie 1899.

Losuri de stat din 1860. La tragerea din 1 Februarie 1899 s'au sortat următoarele 210 Serii: 69, 81, 145, 262, 388, 474, 485, 495, 506, 653, 966, 1286, 1490, 1518, 1565, 1608, 1616, 1695, 1830, 1865, 2036, 2065, 2460, 2475, 2557, 2646, 2937, 3004, 3225, 3546, 3582, 3845, 3928, 3935, 3964, 4059, 4066, 4175, 4207, 4258, 4368, 4409, 4442, 4597, 4621, 4875, 4879, 4994, 5094, 5183, 5246, 5312, 5409, 5499, 5687, 5764, 5991, 6148, 6191, 6280, 6318, 6367, 6370, 6396, 6468, 6544, 6569, 6685, 6695, 6733, 6753, 7290, 7339, 7418, 7464, 7794, 7898, 7911, 8192, 8202, 8417, 8432, 8464, 8735, 8791, 8792, 8871, 8977, 9015, 9025, 9039, 9134, 9287, 9305, 9400, 9414, 10028, 10033, 10064, 10137, 10266, 10310, 10315, 10333, 10357, 10386, 10548, 10603, 10778, 10836, 11078, 11192, 11338, 11454, 11479, 11669, 11686, 11744, 11753, 11856, 11969, 12227, 12272, 12313, 12540, 12692, 12928, 13052,

13083, 13105, 13125, 13419, 13531, 13565, 13711, 13717, 13798, 13813, 13889, 13964, 14037, 14042, 14053, 14147, 14223, 14297, 14394, 14399, 14586, 14684, 14755, 14770, 14788, 14811, 14944, 14976, 15077, 15314, 15403, 15459, 15476, 15526, 15542, 15574, 15777, 15881, 15889, 16170, 16258, 16272, 16407, 16426, 16615, 16637, 16658, 16723, 16835, 16869, 16896, 17038, 17188, 17244, 17260, 17318, 17366, 17373, 17399, 17472, 17699, 17785, 17847, 17938, 18146, 18372, 18410, 18417, 18492, 18623, 18658, 18699, 18981, 19172, 19176, 19355, 19480, 19715, 19877, 19962, 19974, 19977. Numerii de câștig se vor sorta la 1 Maiu 1899.

Losuri St. Genois d'Aneaucourt. În prima Februarie 1899 s'au tras la sorti următoarele câștiguri principale: à fl. 120 v. c.: N-rii 3315, 8871, 8883, 10340, 13498, 16165, 16645, 21228, 21951, 23767, 24792, 24843, 20522, 29882, 30429, 33853, 35400, 39640, 39650, 39946, 48623, 49565, 56154, 57975; à fl. 200 v. c.: N-rii 4566, 5647, 10855, 13631, 34796 și 53757; à fl. 250 v. c.: N-rii 44887, 47747, 49905, 53241; à fl. 500 v. c.: N-rii 55241, 56162; cu fl. 1000 v. c.: Nr. 9324; cu fl. 2000 v. c.: Nr. 17905; cu fl. 5000 v. c. Nr. 18356 și cu fl. 50000 v. c.: Nr. 20084.

Losuri crucia roșie italiană. Tragerea de premii și amortisare din 1 Februarie 1899. Cu câștiguri mai mari s'au tras următoarele: Seria 4080 Nr. 38, Seria 4230 Nr. 25, Seria 4499 Nr. 32, Seria 6718 Nr. 39, Seria 8453 Nr. 21, Seria 8543 Nr. 36, Seria 8901 Nr. 7, Seria 9213 Nr. 14, Seria 9415 Nr. 14, Seria 11351 Nr. 48 cu câte 50 lire; Seria 1267 Nr. 7, Seria 5433 Nr. 8 cu câte 1000 lire; Seria 5921 Nr. 3 cu 2000 lire și Seria 3088 Nr. 45 cu 20000 lire. Rambursarea se face la 9 Februarie 1899 prezentându-se losul dimpreună cu cuponul de premiu. Cuponul de premiu detașat se reține, iar losul se restituie proprietarului, cu care participă la tragerile următoare, până când se va trage spre amortisare. — Spre amortisare s'au tras următoarele 20 serii: 594, 704, 711, 1766, 2494, 2893, 3010, 3156, 3174, 3322, 4287, 4597, 5019, 5219, 6265, 6674, 7765, 8355 și 11461. Cele 1000 losuri cuprinse în aceste serii se vor rescumpăra la 9 Februarie 1899 cu câte 31 lire. Cuponul de premii se restituie proprietarului îndreptățit de a participa la viitoarele trageri de câștig. Prima tragere la 1 Maiu 1899.

Efecte amortisate. Losuri. Credit. Seria 4034 Nr. 51. *Losuri de ale băncei hîp. austr.* (Boden L.) I emis. Seria 421 Nr. 51, Seria 2375 Nr. 30. *Losuri din 1860:* Seria 5736 Nr. 13 clasa I, Seria 8776 Nr. 20 clasa III per fl. 100, Seria 238 Nr. 16 clasa I și II, Seria 872 Nr. 70 clasa I și II. *Crucia roșie austriacă:* Seria 10879 Nr. 49. *Losuri Lübeck:* Seria 2391. Nr. 47801.

Efecte publice. Rentă comună (arg.) de 4¹/₁₀%. Nr. 65006 per fl. 600, Nr. 387579, per fl. 1000. —; Cuponul Nr. 333814—333828, 748842, 748483 per fl. 100.

Rentă comună de 4¹/₁₀% (hârtie). Nr. 364919 per fl. 100, Nr. 376773 per fl. 1000, Nr. 247656 per fl. 100, Nr. 68216 per fl. 100, Nr. 79818 per fl. 200, Nr. 132406 per fl. 400 și Nr. 168405 per fl. 350.

Rentă austr. de 4% (aur). Nr. 47876, 67008, 67009, 72225, 80025, 80026, 82931, 84385 85900, 99046 per fl. 200, Nr. 60729, 161691—161699 à fl. 1000.—.

Renta de cor. austr. de 3¹/₂%. Nr. 11727 per 200 cor.

Renta de cor. austr. de 4%. Nr. 21045 per 100 cor.

Renta comună (argint) Ianuarie Iulie. Nr. 7652 și 25178 à fl. 50.—.

Renta comună (hârtie) Febr. August: Nr. 49589 à fl. 150.—; Nr. 392703 à fl. 100.—; Maiu Novemb.: Nr. 5169 à fl. 500.

Renta ung. de 4% (aur) lit. A. Nr. 58007, 91935 à fl. 100; lit. B. Nr. 3243, 10044, 10045, 10046, 26614 à fl. 500; lit. C. Nr. 12604, 18863—18881, 166133, 166137, 232888, 232883, 263991, 263995, 390186 à fl. 1000.

13083, 13105, 13125, 13419, 13531, 13565, 13711, 13717, 13798, 13813, 13889, 13964, 14037, 14042, 14053, 14147, 14223, 14297, 14394, 14399, 14586, 14684, 14755, 14770, 14788, 14811, 14944, 14976, 15077, 15314, 15403, 15459, 15476, 15526, 15542, 15574, 15777, 15881, 15889, 16170, 16258, 16272, 16407, 16426, 16615, 16637, 16658, 16723, 16835, 16869, 16896, 17038, 17188, 17244, 17260, 17318, 17366, 17373, 17399, 17472, 17699, 17785, 17847, 17938, 18146, 18372, 18410, 18417, 18492, 18623, 18658, 18699, 18981, 19172, 19176, 19355, 19480, 19715, 19877, 19962, 19974, 19977. Numerii de câștig se vor sorta la 1 Maiu 1899.

Losuri St. Genois d'Aneaucourt. În prima Februarie 1899 s'au tras la sorti următoarele câștiguri principale: à fl. 120 v. c.: N-rii 3315, 8871, 8883, 10340, 13498, 16165, 16645, 21228, 21951, 23767, 24792, 24843, 20522, 29882, 30429, 33853, 35400, 39640, 39650, 39946, 48623, 49565, 56154, 57975; à fl. 200 v. c.: N-rii 4566, 5647, 10855, 13631, 34796 și 53757; à fl. 250 v. c.: N-rii 44887, 47747, 49905, 53241; à fl. 500 v. c.: N-rii 55241, 56162; cu fl. 1000 v. c.: Nr. 9324; cu fl. 2000 v. c.: Nr. 17905; cu fl. 5000 v. c. Nr. 18356 și cu fl. 50000 v. c.: Nr. 20084.

Losuri crucia roșie italiană. Tragerea de premii și amortisare din 1 Februarie 1899. Cu câștiguri mai mari s'au tras următoarele: Seria 4080 Nr. 38, Seria 4230 Nr. 25, Seria 4499 Nr. 32, Seria 6718 Nr. 39, Seria 8453 Nr. 21, Seria 8543 Nr. 36, Seria 8901 Nr. 7, Seria 9213 Nr. 14, Seria 9415 Nr. 14, Seria 11351 Nr. 48 cu câte 50 lire; Seria 1267 Nr. 7, Seria 5433 Nr. 8 cu câte 1000 lire; Seria 5921 Nr. 3 cu 2000 lire și Seria 3088 Nr. 45 cu 20000 lire. Rambursarea se face la 9 Februarie 1899 prezentându-se losul dimpreună cu cuponul de premiu. Cuponul de premiu detașat se reține, iar losul se restituie proprietarului, cu care participă la tragerile următoare, până când se va trage spre amortisare. — Spre amortisare s'au tras următoarele 20 serii: 594, 704, 711, 1766, 2494, 2893, 3010, 3156, 3174, 3322, 4287, 4597, 5019, 5219, 6265, 6674, 7765, 8355 și 11461. Cele 1000 losuri cuprinse în aceste serii se vor rescumpăra la 9 Februarie 1899 cu câte 31 lire. Cuponul de premii se restituie proprietarului îndreptățit de a participa la viitoarele trageri de câștig. Prima tragere la 1 Maiu 1899.

Efecte amortisate. Losuri. Credit. Seria 4034 Nr. 51. *Losuri de ale Băncei hîp. austr.* (Boden L.) I emis. Seria 421 Nr. 51, Seria 2375 Nr. 30. *Losuri din 1860:* Seria 5736 Nr. 13 clasa I, Seria 8776 Nr. 20 clasa III per fl. 100, Seria 238 Nr. 16 clasa I și II, Seria 872 Nr. 70 clasa I și II. *Crucia roșie austriacă:* Seria 10879 Nr. 49. *Losuri Lübeck:* Seria 2391. Nr. 47801.

Efecte publice. Rentă comună (arg.) de $4\frac{1}{10}\%$. Nr. 65006 per fl. 600, Nr. 387579, per fl. 1000. —; Cuponul Nr. 333814—333828, 748842, 748483 per fl. 100.

Rentă comună de $4\frac{1}{10}\%$ (hârtie). Nr. 364919 per fl. 100, Nr. 376773 per fl. 1000, Nr. 247656 per fl. 100, Nr. 68216 per fl. 100, Nr. 79818 per fl. 200, Nr. 132406 per fl. 400 și Nr. 168405 per fl. 350.

Rentă austr. de 4% (aur). Nr. 47876, 67008, 67009, 72225, 80025, 80026, 82931, 84385 85900, 99046 per fl. 200, Nr. 60729, 161691—161699 à fl. 1000.—.

Renta de cor. austr. de $3\frac{1}{2}\%$. Nr. 11727 per 200 cor.

Renta de cor. austr. de 4% . Nr. 21045 per 100 cor.

Renta comună (argint) Ianuarie Iulie. Nr. 7652 și 25178 à fl. 50.—.

Renta comună (hârtie) Febr. August: Nr. 49589 à fl. 150. —; Nr. 392703 à fl. 100.—; Maiu Novemb.: Nr. 5169 à fl. 500.

Rentu ung. de 4% (aur) lit. A. Nr. 58007, 91935 à fl. 100; lit. B. Nr. 3243, 10044, 10045, 10046, 26614 à fl. 500; lit. C. Nr. 12604, 18863—18881, 166133, 166137, 232888, 232883, 263994, 263995, 390186 à fl. 1000.

Budapesta		Do- bândă	Numirea valorilor	Câştigul minimal	Viena	
20 Ian. 1899	3 Febr. 1899				20 Ian. 1899	3 Febr. 1899
Se vinde		%	III. Losuri.		Se vinde	
175.—	177.—	4	L. de St. din 1854 à fl. 250 v. c. 20% contrib. à fl. 100	334.—	180.—	177.—
143.50	142.60	5	L. de St. din 1860 à fl. 500 v. a. 20% contrib. à fl. 100	580.—	143.—	142.—
161.50	160.50	5	L. de St. din 1860 à fl. 100 v. a. 20% contrib.	116.—	161.—	160.—
195.25	195.50	—	L. de St. din 1864 à fl. 100 v. a. . .	180.—	195.50	195.50
195.25	195.50	—	dto à fl. 50 v. a. . .	90.—	195.50	195.50
162.—	161.—	—	L. de St. ung. de fl. 100	155.81	162.—	161.—
81.—	80.50	—	dto de fl. 50	77.87	81.75	80.50
139.50	139.60	4	L. „Tisa“	120.—	139.60	139.50
7.—	7.15	—	L. Basilica din Budapesta supr. timb.	6.—	7.—	7.15
4.20	4.20	—	L. Jó-sziv supra timbrate	2.—	—	—
200.—	200.—	—	L. Credit de fl. 100	180.—	199.—	199.75
—	—	—	L. Clary de fl. 40	58.—	61.75	63.—
—	—	4	L. pentru navig. dunăreană de fl. 100	105.—	180.—	180.—
—	—	5	L. pentru regul. Dunării de fl. 100	100.—	132.—	131.75
—	—	—	L. Insbruck de fl. 20	28.—	29.—	29.25
—	—	—	L. Krakau de fl. 20	28.—	27.60	27.60
—	—	3	L. de ale Inst. de Cr. fonc. austr. (Oest. Boden-Cr. Anst.) din 1880*)	100.—	122.40	122.60
—	—	3	L. de ale Inst. de Cr. fonc. austr. (Oest. Boden-Cr. Anst.) din 1889*)	100.—	118.25	118.25
66.—	67.50	—	L. „Buda“ de fl. 40 supra timbrate	62.50	65.50	67.50
66.—	65.50	—	L. „Pálffy“ dto	58.—	65.50	65.50
—	—	—	L. „Rudolf“ de fl. 10	11.60	26.25	27.25
20.50	20.75	—	L. Crucea roşie austr. de fl. 10 . . .	12.40	20.70	20.50
11.50	11.70	—	dto ung. de fl. 5	6.50	11.75	11.80
12.—	12.25	—	dto italiană Lire 10	—	12.25	12.25
—	—	—	L. „Salm“ de fl. 40	58.—	85.50	86.—
—	—	—	L. Salzburg de fl. 20	28.—	29.75	30.—
—	—	—	L. St. Genois de fl. 40	62.25	85.50	83.—
—	—	—	L. Stanislau de fl. 20	24.—	55.—	60.—
—	—	4 1/2	L. „Triest“ de fl. 100*)	105.—	165.—	165.—
—	—	4	„ de fl. 50*)	50.—	73.—	70.—
123.50	123.—	4	Ser. fonc. cu pr. ale B. hip. ung. (Magy. jelz. hit. B.) à fl. 100 . . .	100.—	123.75	123.75
—	—	—	L. Waldstein à fl. 20	20.50	64.—	64.—
179.—	179.—	—	L. com. Viena din a. 1874 de fl. 100	140.—	177.70	178.—
			IV. Valute.			
5.77	5.74	—	Galbini c. r. monetă	—	5.73	5.73
5.73	5.72	—	„ ferecaţi	—	5.71	5.70
9.58	9.59	—	Napolend'or (20 franci sau 8 fl. v. a.)	—	9.56 ⁵	9.56 ⁵
11.83	11.83	—	20 Marce aur	—	11.82	11.82
—	—	—	Lira otomană aur	—	—	—
59.10	59.16	—	Bancnote germane (100 Marce)	—	59.02 ⁵	59.02 ⁵
47.97 ⁵	47.95 ⁶	—	„ franceze (100 franci)	—	47.87	47.87 ⁵
128.50	128.50	—	Ruble hârtie (100 Ro.)	—	127.75	127.75
—	—	—	Sovereignes	—	12.07	12.06

Etalonul de interes al bancei austro-ung. din 4 Februarie 1899: La cambii
5⁰/₁₀₀, Lombard pe rente și scrisuri fonciare de ale băncii 5 1/2⁰/₁₀₀, pe alte efecte 6⁰/₁₀₀.

Discont privat: cu scadențe de 3 luni 4 1/4⁰/₁₀₀, cu scadențe mai lungi 4 3/4—5⁰/₁₀₀.

„MIELUL“, cassă de împrumut și păstrare în Poiana.

Nr. 19/1899.

CONVOCALLRE.

Domnii acționari ai cassei de împrumut și păstrare „Mielul“, societate pe acțiuni în Poiana, în virtutea §. 14 din statutele societății se invită la a

VII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Poiana la 1 Martie st. n. 1899, la 2 oare după amiază în sala cea mare a școlii noue.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Raportul anual al direcțiunei.
2. Raportul comitetului de supraveghiere asupra computului anual, al bilanțului încheiat cu 31 Decembrie 1898 și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
3. Decisiune asupra bilanțului anual și fixarea dividendelor în sensul §. 45 din statute.
4. Fixarea marcelor de prezență.
5. Statorirea salariilor funcționarilor.
6. Alegerea alor 3 membri în direcțiune.
7. Alegerea comitetului de supraveghiere.
8. Eventuale propuneri din partea Direcțiunii.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la dispozițiunea §. 16 din statute, în sensul căruia la adunare pot participa numai acei acționari, cari sunt trecuți cu 6 luni mai înainte ca acționari în registrul acționarilor și cari înainte de deschiderea ședinței au depus pe lângă revers la cassa societății acțiunile scrise pe numele lor, respective pe al acelora, pe cari îi reprezintă, împreună cu dovețile de plenipotență.

Acțiunile și eventualele documente de plenipotență sunt a se depune la cassa societății cel mult până în 1 Martie st. n., 1 oară p. m.

Poiana, 1 Februarie 1899.

Direcțiunea.

ACTIV.	Contul Bilanțului.		PASIV.		
	fl.	cr.		fl.	cr.
Cassa în număr	3,406	29	Capital de acțiuni	25,000	—
Credit de cont curent	4,424	—	Depuneri spre fructificare	82,619	71
Cambii de bancă	21,882	15	Cambii de bancă reescomptate	2,160	—
Împrumuturi pe oblig. cu cavenți	53,963	07	Interese anticipate pro 1899	2,360	51
Împrumuturi ipototecare	33,385	—	Fondul de rezervă	1,582	68
Mobiliar fl. 275.68			Dividende neridicate	59	50
după amort. de 10% „ 27.57	248	11	Diverse conturi creditoare	231	25
Cancelaria adv. Spese anticipate	110	42	Profit curat	3,405	39
	117,419	04		117,419	04

DEBIT.	Contul Profitului și Pierderilor.		CREDIT.		
	fl.	cr.		fl.	cr.
Interese:			Interese:		
pentru dep. spre fruct. fl. 3,011.62	3,011	62	dela cambii de bancă fl. 1727.43	1,727	43
pentru fondul de res. „ 75.20			dela împrumuturi pe		
la reescompt 482.85	3,569	67	obligat, cu cavenți „ 4115.03	4,115	03
Spese: Salarii fl. 600.—			dela împrumuturi hi-		
Registre, tipărituri, in-			potecare „ 1788.23	1,788	23
sertțiuni, etc. 311.43			dela credit de cont		
Porto „ 20.75			curent „ 169.79	169	79
Timbre „ 15.46			Provisiuni	7,800	48
Marce de prezență „ 33.—	980	64		919	56
Contribuțiuni:					
dare directă fl. 360.17	360	17			
10% dare la inter. dep. „ 301.17					
diverse aruncuri 75.43	736	77			
Amortisare din mobiliar					
Profit curat 3,405.39	8,720	04			
	8,720	04		8,720	04

Poiana, 31 Decembrie 1898.

Ilie Dobrotă, președ. direcț. Ilie Georgescu, membru al direcț. și contabil.

Ioan Prodan, Nicolae Pața, Ioan Vlad, George Ghișe, membri ai direcțiunei.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă.

Poiana, 1 Februarie 1899.

Comitetul de supraveghiere: Ioan Oprean, George Ghișe, Ioan Bozdog.

„Cassa de păstrare în Mercurea“, societate pe acții.

CONVOACARE.

P. t. acționarii „Cassei de păstrare din Mercurea“, societate pe acții, se convoacă prin aceasta la

I-ma adunare generală ordinară

conform §-lui 16 din statutele societății. pe **Duminecă în 12 Februarie st. n. 1899, la 11 oare a. m.** în localul societății din Mercurea, cu următorul

Program :

1. Raportul Direcțiunii despre starea întreprinderii peste tot și despre rezultatul gestiunii anului 1898 indeosebi.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Decisiunea asupra compturilor anuale.
4. Decisiunea asupra împărțirii profitului curat, realizat în anul 1898.
5. Fixarea marcelor de presentă pentru membrii Direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere.
6. Propunerea Direcțiunii referitoare la întrebuințarea intereselor fondului de rezervă.
7. Eventuale propuneri făcute în sensul §-lui 25 litera e) din statutele societății.
8. Alegerea comitetului de supraveghiere pe un period de 1 an.
9. Exmiterea a doi acționari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

Mercurea, la 22 Ianuarie st. n. 1899.

Direcțiunea.

ACTIVE.		Contul Bilanțului.		PASIVE.	
		fl.	cr.		
Cassa în număr		1,897	36	Capital social 640 acții à fl. 50	32,000 —
Efekte publice		3,598	—	Fondul de rezervă	696 99
Imprumuturi pe cambii	fl. 23,270 87			Depuneri spre fructificare	43,943 96
Impr. pe oblig. cu caventați	„ 44,647.62			Interese transitoare anticipate pro 1899	1,292 71
Imprumuturi pe hipot.	„ 6,020.—	73,937	89	Diverse conturi creditoare	193 70
Timbre anticipate			4 96	Profit curat	2,727 18
Interese transitoare restante			253 40		
Mobiliar	fl. 626.61				
după amort. de 10%	„ 62.66	563	95		
Spese de fund.	fl. 773 73				
după amort. de 20%	„ 154 75	618	98		
		80,854	54		80,854 54

EȘITE.		Contul Profitului și Pierderilor.		VENITE.	
		fl.	cr.		
Inter. pentru dep. spre fruct.	fl. 1,269.51			Interese dela impr. pe cambii	fl. 1,204.60
Int. pentru fondul de rezervă	„ 35 49	1,308	—	Int. dela impr. pe obligațiuni	„ 2,270.92
Porto postal	fl. 59.72			Inter. dela impr. pe hipotecă	„ 245.84
Chirie	„ 156 —	215	72	Interese dela efect. publice	„ 288.07
Contrib. directă	fl. 100 —			Interese de întârziere	„ 3.50 4,012 93
Cont. de 10% la inter. de dep.	„ 126.98			Provisiuni	fl. 413.01
Competiță de timbru	„ 193.80	420	78	Taxă de prov.	„ 53.60
Amortisare din mobiliar	fl. 62.66			Taxă de intabulare	„ 73.50 540 11
Amortisare din spese de fond.	„ 151.75	217	41	Venit dela vânzarea de produse	„ 336 05
Profit curat		2,727	18		
		4,889	09		4,889 09

Mercurea, la 31 Decembre st. n. 1898.

Aurel P. Barcianu m. p., director executiv. **Ilie N. Pêtruțiu m. p.,** contabil. **Daniel Stroia m. p.,** cassar. **Ioan Macelariu m. p.,** controlor.

Ioan Droc m. p., președinte. **Ioan Macelariu m. p.,** vice-președinte. **Dumitru Comșa m. p.,** membru în direcț. **Dumitru Vulcu m. p.,** membru în direcț.

Ilie Floașiu m. p., membru în direcț. **George Munteanu m. p.,** membru în direcț. **Nicolae Albu m. p.,** membru în direcț.

Subsemnatul comitet am examinat conturile presente și le-am aflat în deplină regulă.

Mercurea, la 22 Ianuarie st. n. 1899.

Comitetul de supraveghiere:

Constantin Hertția m. p.

Vasile Aldea m. p.

Demetriu Munthiu m. p.

„RACOȚANA“, cassă de credit și de economii în Șeica-mare.

Convocare.

Domnii acționari prin aceasta se invită conform §-lui 19 din statute la

a III-a adunare generală ordinară

care se va ține în Șeica-mare, la 12 Februarie st. n. 1899, la 10 oare înainte de ameași, în școala română.

Obiectele:

1. Raportul direcțiunii, bilanțul anului 1898, raportul comitetului de supraveghere și propunerile acestora.
2. Stabilirea bilanțului și distribuirea profitului curat.
3. Urcarea capitalului social la 50.000 fl.
4. Fixarea intereselor după depuneri.
5. Alegerea comitetului de supraveghere.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală, în sensul §-lui 22 al statutelor sunt rugați a-și depune acțiunile, eventual dovedile de plenipotență, la cassă până la 9 oare înainte de începerea adunării generale.

Șeica-mare, în 25 Ianuarie 1899.

Direcțiunea.

ACTIV.		Bilanțul pro 1898.		PASIV.	
Cassa în număr	210 29	Capital de acții, 400 acții à 50 fl.	20000 —		
Cambii escomptate	18383 46	Fondul de rezervă	1810 —		
Credite pe obligațiuni	30810 54	Fondul de binefacere	193 —		
Spese de fondare	fl. 200.—	Depuneri spre fructificare	10136 13		
după amortisare	„ 100.—	Reescompt	14885 —		
Mobiliar	fl. 228.—	Interese anticipate pro 1899	613 50		
după amortisare	„ 28.—	Profit curat	2404 66		
Diversi debitori	338 —				
	50042 29				50042 29

DEBIT.		Contul de profit și pierderi pro 1898.		CREDIT.	
Interese la depuneri	532 09	Interese diverse	3128 77		
Salare, tipărituri, spese de postă	834 07	Provisiuni și competențe	1084 45		
Contribuțiune și 10% dare la interese de depuneri	314 40				
Amort. din spesele de fond. fl. 100.—	128 —				
Amortisare din mobiliar „ 28.—	2404 66				
Profit curat	4213 22				4213 22

Șeica-mare, 31 Decembre 1898.

Racoția m. p., Popescu m. p., Deac m. p., Varga m. p., Nartea m. p.,
pres. și dir. v.-președinte membru al dir. membru al dir. membru al dir.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă.

Șeica-mare, în 25 Ianuarie 1899.

Vintilă Ioachim m. p. Ioan Dordea m. p. Nicolae Vintilă m. p.